

Commissie Dierenwelzijn – ethiek en Wetgeving

Houderijrichtlijnen **Cluster 4a**

I-V etende uitheemse vogelsoorten.

Orde Bucerotiformes, Orde Charadriiformes,
Orde Colliformes, Orde Coraciiformes,
Orde Musophagiformes, Orde Passeriformes deel 1

2021

Document 2021 DE&W 28

© 2021 [Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers](#)

De NBvV aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de teksten van deze monografie of de toepassing van de adviezen.

Printed on demand:

Bonds bureau [Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers](#)
Bergen op Zoom

Op het voorblad: Toerako
Foto archief bonds bureau NBvV

Inleiding

Eén van de pijlers van de Missie van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is:

Het bevorderen van een kennis- en informatieoverdracht naar haar leden toe, waardoor zij in staat kunnen zijn hun vogels hobbymatig en duurzaam te houden, met in achtneming van de normen en waarden op het gebied van de gezondheid en het welzijn van hun vogels.

De basiskennis die nodig is op een verantwoorde wijze kooi- en volièrevogels te houden is verwoord in het “Handboek Vogelverzorging” geschreven door de Commissie Dierenwelzijn, –ethiek & Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers.
ISBN 978-90-582129-5-5.

Aanvullend op het Handboek Vogelverzorging zijn en worden voor veel vogelsoorten “Houderijrichtlijnen” geschreven.

Op basis van de praktijkervaringen van fokkers wordt extra aandacht besteed aan de huisvesting- en verzorgingsnormen die specifiek van toepassing zijn voor de beschreven vogelsoort.

Ook het verloop van het broedseizoen wordt beschreven.

De beschreven vogelsoorten zijn opgedeeld in clusters.

Deze indeling is afgeleid van de indeling in groepen zoals die in de avicultuur gebruikt worden.

Iedere cluster is ingericht in een vermelding van de orde, familie, geslacht en soort in een alfabetische volgorde van de wetenschappelijke namen.

In de praktijk is het vaak gewenst dat een vogelliefhebber bij het aanschaffen van een nog niet eerder gehouden vogelsoort, vooraf zo volledig mogelijk wordt geïnformeerd over de specifieke kennis die nodig is om op een verantwoorde wijze de vogelsoort te houden en of er mee te fokken.

Een houderijrichtlijn is hiervoor een goede informatiebron.

Alle verschenen houderijrichtlijnen zijn, opgedeeld in clusters, beschikbaar op de website van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers. www.nbv.nl

Onlosmakelijk verbonden met houderijrichtlijnen zijn huisvestingsrichtlijnen.

In bijlage A is een huisvestingsmatrix opgenomen voor vogelsoorten die behoren tot Cluster 4a.

Voorjaar 2020

Gereviseerd augustus 2021

Commissie Dierenwelzijn, -ethiek & Wetgeving NBvV

Afdeling Educatie en kennisoverdracht.

Henk van der Wal

Jan de Bruine

**Inhoudsopgave specifieke houderijrichtlijnen
Insecten- en vruchten etende uitheemse vogels.
Cluster 4a**

Algemene houderijrichtlijn voor insecten- en vruchtenetende uitheemse vogels 6

Orde: Bucerotiformes

Familie Phoeniculidae

Geslacht Phoeniculus

Phoeniculus purpureus Roodsnavel boomhop 13

Familie: Upupidae = hoppen

Geslacht Upupa

Upupa epos Hop 19

Orde Charadriiformes

Familie Charadriidae

Geslacht Charadrius

Charadrius dubius Kleine plevier 26

Orde Colliformes

Familie Colliidae

Geslacht Collius

Collius striatus Bruine muisvogel 32

Orde Coraciiformes

Familie Coraciidae

Geslacht Coracias

Coracias spatulatus Vlagstaart scharrelaar 38

Orde Musophagiformes

Familie Musophagidae

Geslacht Tauraco

Tauraco hartlaubi Hartlaubs toerako 43

Tauraco livingstonii Livingstone toerako 49

Tauraco leucotis Witwang toerako 55

Tauraco persa persa Groenkuif toerako 61

Orde Passeriformes

Familie Chloropseidae

Geslacht Chlorosis

Chloropsis cochinchinensis	Blauwvleugel bladvogel	67
Chloropsis hardwickii	Oranjeborst bladvogel	73

Familie Cisticolidae

Geslacht Hypergerus

Hypergerus atriceps	Wielewaal zanger	79
---------------------	------------------	----

Familie Corvidae

Geslacht Urocissa

Urocissa erythroryncha	Roodsnavel kitta	85
------------------------	------------------	----

Familie Icteridae

Geslacht Xanthocephalus

Xanthocephalus xanthocephalus	Geelkop troepiaal	91
-------------------------------	-------------------	----

Familie Irenidae

Geslacht Irena

Irena puella piella	Irena buulbuul	97
---------------------	----------------	----

Bijlage A

Huisvestingsmatrix voor vogelsoorten, opgenomen in cluster 4a		104
--	--	-----

Algemene Houderijrichtlijn

Insecten- en vruchtenetende uitheemse vogelsoorten

Cluster 4a

Doel van de algemene houderijrichtlijn voor insecten- en vruchtenetende uitheemse vogels.

Het doel van deze algemene houderijrichtlijn is het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met deze groep vogels die wordt gerekend tot de volièr- en kooivogels. Dit vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met volièr- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze groep vogels gewaarborgd is als zij in een beschermde omgeving en een gecontroleerd milieu worden gehouden. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het soort eigen gedrag, het in stand houden van een goede welzijn en gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Verklaring NBvV code.

De gebruikte code is opgebouwd op basis van het NBvV vraagprogramma 2020 t/m 2024. De lettercode b.v. F1 heeft betrekking op de sectie waarin de vogelsoort is ingedeeld. De dan volgende cijfercode geeft met de eerste twee cijfers aan in welke groep de vogel is ingedeeld en de dan volgende cijfers geven aan wat het volgnummer in de groep is. Soms zijn de man en de pop in opeenvolgende volgnummers aangegeven.

Soortspecifieke houderijrichtlijnen.

Naast deze algemene houderijrichtlijn zijn voor meerdere soorten afzonderlijke specifieke houderijrichtlijnen geschreven.

Deze zijn verzameld in het document Houderijrichtlijnen Cluster 4a t/m 4g.

Documentnummers 2020 DE&W 28 t/m 2020 DE&W 34

Taxonomie

In onderstaand overzicht zijn in cluster 4a alleen de families en geslachten opgenomen van aantoonbaar in Nederland gehouden vogels die behoren tot de hieronder genoemde orden, families en geslachten.

Orde Bucerotiformes

Familie	Geslacht	Soorten
Phoeniculidae	Phoenicus	1 soort
Upupidae	Upupa	1 soort

Orde Charadriiformes

Charadriidae	Charadrius	1 soort
--------------	------------	---------

<u>Orde Colliformes</u>		
Collidae	Collius	1 soort
<u>Orde Coraciiformes</u>		
Coraciidae	Coracias	1 soort
<u>Orde Musophagiformes</u>		
Musophagidae	Tauraco	4 soorten
<u>Orde Passeriformes</u>		
Chloropseidae	Chloropsis	2 soorten
Cisticolidae	Hypergerus	1 soorten
Corvidae	Urocissa	1 soort
Icteridae	Xanthocephalus	1 soort
Irenidae	Irena	1 soort

Land van herkomst

Insecten- en vruchtenetende uitheemse vogels komen voor tropische gebieden. In de specifieke houderijrichtlijnen wordt per beschreven soort het land van oorsprong benoemd.

Status in relatie tot relevante wetgeving

Het houden van deze vogelsoorten is toegelaten:

- onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;
- onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
- onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);
- onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 2019/2117 van 29 november 2019.

Status IUCN Red List

De status op de IUCN Red List of Threatened Species geeft de mate van bedreiging op het voortbestaan van een vogelsoort aan. De gradaties die daarbij worden onderscheiden zijn uitgestorven (EX), uitgestorven in het wild (EW), kritiek = ernstig bedreigd (CR), bedreigd (EN), kwetsbaar (VU), gevoelig (NT), van bescherming afhankelijk (CD), niet bedreigd = veilig (LC).

Het is sterk afhankelijk van de soort welke gradatie van toepassing is.

De van toepassing zijnde status moet per soort vastgesteld worden en staat vermeld op de houderijrichtlijn van een beschreven soort.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte voliëre- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Als vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, het groot brengen van de nakomelingen, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van voliëre- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen¹ van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en eventuele voedingssupplementen zal een uitheemse vogelsoort lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij zangvogels bekend zijn.

Veel voorkomen ziekten bij gorzen kunnen ingedeeld worden in onderstaande groepen:

Virale aandoeningen

Bacteriële en mycotische aandoeningen

Parasitaire aandoeningen

Metabole en erfelijke aandoeningen

Traumatische aandoeningen

Huisvesting

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van voliëre- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze wordt uitgegeven door de NBvV.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor insecten- en vruchtenetende uitheemse vogels

Deze vogels kunnen ondergebracht worden in met riet, bamboe en hoog gras beplante buitenvoliëres, maar ook in grote binnenvluchten en vluchtkooien.

Als de vogels in kooien worden gehuisvest dan verdient het de voorkeur per koppel een kooi te gebruiken met afmetingen van 100 x 100 x 80 cm..(lxhxb)

De zitstokken worden dan aan de uiterste zijden aangebracht.

Op deze manier hebben de vogels ook in een kooi voldoende vliegruimte.

Als vogels binnen worden gehouden moet de luchtvochtigheid schommelen tussen 60 tot 70%.

De luchtkwaliteit in de vogelverblijven moet goed zijn; schoon en voldoende geventileerd.

De temperatuur binnen moet niet lager zijn dan 10° C terwijl de maximale temperatuur niet hoger dan 30° C moet bedragen.

Vogels die in een buitenvoliëre zijn ondergebracht moeten bij vorst naar binnen worden gebracht.

De vogels blijven vrijwillig buiten vliegen bij temperaturen minder dan 15° C.

¹ Cie DE&W NBvV, *Monografie "Het communiceren met kooi- en voliërevogels"*. 2020, uitgave NBvV. Documentnummer 2020 DE&W 04.

Vogels zijn gevoelig voor mist/vocht. In de herfst met nachten met kans op nevel, mist, koude en regen worden de vogels binnen gehouden.

Uitheemse vogelsoorten hebben daglicht nodig. Alleen dan krijgen ze voldoende tijd voor voedselopname en de opbouw van een algemene conditie.

Uitgangspunt is dat de vogels tenminste 15 uren daglicht krijgen. Tijdens de rustperiode is een minimum van 12 uur voldoende.

Licht is belangrijk, daarom moeten binnenverblijven voorzien worden van kunstmatige verlichting door middel van verlichtingsarmaturen. De voorkeur gaat uit naar het gebruik van lichtbronnen die ook een hoeveelheid UV straling uitzenden.

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Voor de uitheemse insecten- en vruchteneterende vogels is aanvullend onderstaand van toepassing:

Het zijn als regel sociale vogels die in een ruime volière goed samengehouden kunnen worden met andere in- en uitheemse vogels. Voorbeelden daarvan zijn zebra-vinken, andere gorzen soorten, spitsstaartamadines, Chinese dwergkwartels, Forbes papegaaiamadines. Indien het gedrag van een inheemse vogelsoort hiervan afwijkt, wordt dit vermeld in de afzonderlijk geschreven specifieke houderijrichtlijn.

Het fokken

Uitheemse vogelsoorten zijn in het tweede jaar broedrijp.

Het broedseizoen begint in het voorjaar zo tussen maart en april.

Ze maken zelf een nestje op de grond, in een rietpol of tussen de beplanting.

Per broedseizoen worden niet meer dan twee broedrondes mogelijk gemaakt. Afhankelijk van de omstandigheden kan een derde broedronde ingelast worden.

In iedere broedronde worden 3 tot 5 eitjes gelegd. Na het leggen van het laatste eitje begint de pop te broeden.

De broedtijd bedraagt zo'n 13 - 14 dagen.

Het gemiddelde uitkomstpercentage is 90 – 100%.

De jonge vogels worden bijna uitsluitend gevoerd met insecten. Als de pop al weer zit te broeden in een door de man nieuw gemaakt nest worden de jonge vogels gevoerd door de man.

In de periode tot aan de jeugdruï is er geen opvallend sterftcijfer.

De jongen komen goed door de jeugdruï.

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoorten wordt gefokt. Door de NBvV zijn voor de meeste inheemse soorten standardeisen opgesteld.

Voeding, drinken en badwater

De richtlijnen voor de voeding zijn moeilijker te geven omdat er nogal wat verschil zit tussen een insecteneter en een vruchteneter.

In de specifieke houderijrichtlijnen zijn per vogelsoort de juiste voedingsmethoden aangegeven. Belangrijk is bij aankoop vooraf te weten welk type voeding verstrekt moet worden.

In hoofdzaak een insecteneter:

Als belangrijkste bestanddelen bestaat het voedsel dan uit ijzerarm universeelvoer, insectenpaté, meelwormen, buffalowormen en overige insecten. Aanvullend kan onkruidzaad worden verstrekt.

Insecteneters krijgen vaak geen voedingssupplementen in de vorm van vitamines en eiwitten omdat ze dit al voldoende uit de insecten halen. Toch kan gedoseerd vitamine D3 worden toegevoegd.

Om het aandeel aan eiwitten op te krikken kan AVES opfok worden verstrekt. Voedseldieren (meelwormen) worden daartoe op een speciaal mengsel gezet, 24 uur voordat zij aan de vogels gevoerd worden.

Grit, kalk en maagkiesel zijn standaard nodig voor de bevordering van de spijsvertering en de opbouw van calcium.

Sommige vogels zijn vruchten en insecteneters.

Ze krijgen dus geen zaden maar palletvoer F16 van Versela Laga, fruit en insecten. Daarnaast worden de Beo korrels en Remeline Lijsterkorrels van dezelfde fabrikant gegeven. Dit kan dan nog worden aangevuld met meelwormen en fruit. Als er jongen zijn wordt het menu uitgebreid met universeelvoer van Avian Delikat.

Het fruit wordt verrijkt met Nutri Boost van Avian. De vogels eten het liefst de hele dag fruit. De voedingswaarde van het fruit is niet volledig toereikend.

Kiemzaden, groenten en fruit kunnen een aanvulling vormen op de voeding van de vogels. Hierbij moet wel rekening worden gehouden met de hoge vochtwaarden die geen echte voedingswaarde hebben.

Gespecialiseerde fokkers geven hun vogels in het broedseizoen als voedingssupplement ook diepvries pinkies en buffalowormen. Dit vanwege een hoog eiwit gehalte, goed voor de groei van de jonge vogeltjes en het in broedstemming brengen van volwassen vogels. Voorkomen moet worden dat er een overdosering van dierlijk eiwit optreedt. Soms zal de pop dan vroegtijdig de jongen verlaten en opnieuw beginnen te nestelen.

Voor een goede spijsvertering is het nodig dat de vogels over kiezel en grit kunnen beschikken.

Vogels hebben ook mineralen nodig. Deze zitten onvoldoende in de mengsels. Tekorten aan mineralen kunnen ernstige gezondheidsproblemen geven. Om dit te voorkomen zijn diverse zachtvoerders en zelfs voedingssupplementen beschikbaar.

Dagelijks dient schoon drinkwater in drinkfonteintjes of drinkflesjes te worden aangeboden waarbij deze fonteintjes of flesjes ook dagelijks schoongemaakt worden.

Dagelijks hebben vogels ook schoon badwater nodig voor het onderhoud van de bevedering. Badwater moet slechts een beperkte tijd per dag worden verstrekt om vervuiling tegen te gaan. In volièren en vluchten moet een voorziening worden getroffen dat vervuiling van de bodembedekking tegen gaat.

In kooien kan badwater verstrekt worden door middel van kunststof badjes die tijdelijk voor de kooi worden gehangen. In volièren kan badwater worden vertrekt in open schalen.

Overigen

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Uitheimse vogelsoorten die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.

Identificatie en registratie.

Het beleid van de NBvV is er op gericht dat iedere vogel die bij haar leden in kooien, vluchten of volières wordt geboren tijdig voorzien wordt van een naadloos gesloten pootring. Deze ringen worden door de bond in eigen beheer vervaardigd. In de ring zijn gegevens gegraveerd die verwijzen naar het geboortejaar, het kweeknummer van de eerste eigenaar, de aanduiding van de bond en een volgnummer.

De houder van een ongeringde vogelsoort dat staat vermeld op bijlage II van het Verdrag van Bern moet via een administratie kunnen aantonen hoe die de vogel in bezit is gekomen. (Besluit natuurbescherming art. 3.27, lid 1a)

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze registratie is niet voor alle soorten verplicht. (Besluit natuurbescherming art. 3.27, lid 1 – Regeling natuurbescherming art. 3.24)

Aanschaf en Verkoop

De aanschaf van uitheimse vogels als volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt.

Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels. Het verdient aanbeveling dat de verkoper aan de koper niet alleen een overdrachtsverklaring afgeeft, maar ook een kopie van de bijbehorende houderijrichtlijn.

Na aankoop van een vogel bij een fokker moet deze tenminste gedurende een periode van vier weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de uitheimse vogelsoorten is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en geen onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het twijfelachtig dat een uitheimse vogelsoort een kans van overleving heeft.

Bij ontsnapping uit de volière of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn, –ethiek & Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze algemene houderijrichtlijn opgesteld.

Literatuur.

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren 2013-2

Josep del Hoyo, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*,
uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 2011, deel 16, ISBN 9788496553781

Herman Kremers, *Beschermd of niet...uw vogels en de wet*, uitgeverij Ornis, 2006.
ISBN 9789073217119

Specifieke houderijrichtlijn Roodsnavel boomhop

2021, versie 1.2

NBvV code F2. Geen code aangetroffen

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Bucerotiformes
Familie: Phoeniculidae = boomhopperen
Geslacht: Phoeniculus

Soort: **Phoeniculus purpureus purpureus**

Soorten/ondersoorten:

Er zijn vijf ondersoorten.

Land van herkomst:

Angola (Angola); Benin; Botswana; Burkina Faso; Burundi; Cameroon; Central African Republic; Chad; Congo, The Democratic Republic of the; Côte d'Ivoire; Eritrea; Ethiopia; Gambia; Ghana; Guinea; Guinea-Bissau; Kenya; Lesotho; Malawi; Mali; Mauritania; Mozambique; Namibia; Niger; Nigeria; Rwanda; Senegal; Sierra Leone; South Africa; South Sudan; Sudan; Swaziland; Tanzania, United Republic of; Togo; Uganda; Zambia; Zimbabwe.

Oorspronkelijk biotoop:

Savanne met open boomgroepen of aan de rand van het bos met open plekken.

Beschrijving vogel:

De vogel heeft als synoniem: groene boomhop, woudhop. In Zuid Afrika noemt men de vogel gewone kakelaar.

De Roodsnavel boomhop is 44 - 68 cm. groot. Dit komt vooral door de lange staart.

Het verschil tussen de geslachten is met behulp van de kleur in de bevedering moeilijk vast te stellen.

Het verdient aanbeveling daartoe een endoscopisch of DNA onderzoek via de veren te laten uitvoeren.

De snavel is rood en lichtgebogen. De iris is grijsblauw met een zwarte pupil. De kopbevedering is staalblauw dat wordt veroorzaakt door een structuurkleur waardoor een groenige weerschijn ontstaat, afhankelijk van de lichtinval. De rug en stuit zijn zwartblauw met een groene was.

De keel en hals hebben de kopkleur. De borst, flanken, buik en onderlichaam zijn zwartblauw.

De vleugeldekvoren zijn zwart blauw met een witte omzoming. Ook de grote vleugeldekvoren hebben een witte omzoming, waardoor er tijdens het vliegen twee witte vleugelbanden zichtbaar zijn. De staartpennen zijn lang en de trap gewijze inspringende staartpennen hebben opvallende witte stippen.

De pootkleur is rood met donkere nagels.

Status in relatie tot relevante wetgeving

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

- a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;
- b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
- c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);
- d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 2019/2117 van 29 november 2019.

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Least Concern ver 3.1, 2012 = niet bedreigd.

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de volière- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met volière- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de **Roodsnavel boomhop**

is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte volière- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volière- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen² van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet

² Cie DE&W NBvV, *Monografie "Het communiceren met kooi- en volièrevogels"*. 2020, uitgave NBvV. Documentnummer 2020 DE&W 04.

alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid.

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Roodsnavel boomhop lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij eksters bekend zijn.

Veel voorkomen ziekten bij boomhoppen kunnen ingedeeld worden in onderstaande groepen:

Virale aandoeningen

Bacteriële en mycotische aandoeningen

Parasitaire aandoeningen

Metabole en erfelijke aandoeningen

Traumatische aandoeningen

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van volière- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBVV.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor de Roodsnavel boomhop.

Roodsnavel boomhoppen worden bij voorkeur ondergebracht in een volière of vlucht. Houden en fokken is mogelijk in een vlucht van 3x1x2 m. met daaraan gekoppeld een droog, tocht en vorstvrij nachthok. Het is aan te bevelen een zodanige vlucht te hebben dan de man en de pop gescheiden kunnen worden.

In een ruimere volière kunnen Roodsnavel boomhoppen ook ondergebracht worden als daarin ook andere grote vogelsoorten zijn ondergebracht.

Temperaturen boven de 30° worden slecht verdragen. Daarom moet er in de volière schaduw aanwezig zijn door middel van beplanting en een afdak. Eigenlijk is het aan te bevelen ook een dichte achterwand in de volière aan te brengen.

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBVV.

Voor de Roodsnavel boomhop is aanvullend onderstaand van toepassing:
Roodsnavel boomhoppen zijn niet agressief naar andere vogels toe.

Het fokken met de Roodsnavel boomhop.

Roodsnavel boomhoppen zijn in het derde of vierde jaar broedrijp.

Het meest succesvol is het fokken met vogels vanaf vier jaar oud. Daarnaast kan het beste per koppel in een afzonderlijke volière of vlucht worden gebroed.

Het broedseizoen begint vaak in de maand april. Het zijn holenbroeders en slapen ook in een nestkast of broedblok. De keuze is nogal wisselvallig. Soms volstaat een zelf getimmerde broedkast

De vogels gebruiken in het nestblok geen nestmateriaal. Een laagje aarde is genoeg. Het aantal broedronde kan twee rondes zijn.

Per broedronde worden gemiddeld 4, in een uitzonderlijk geval 5 eieren gelegd.

De pop broedt zelf de eieren uit. De broedtijd bedraagt zo'n 17 - 18 dagen na het leggen van het 4^e ei..

Het uitkomstpercentage ligt gemiddeld op 70 – 80 %.

De ouders brengen zelf de jongen groot. Ze zijn na een week of zes na het uitkomen min of meer zelfstandig.

De jongen komen vlot door de jeugdruï. Ze zijn na drie jaar pas goed op kleur en hebben dan pas de rode snavel.

Tijdens de broedperiode en het opgroeien van de jongen moeten extra veel levende voedseldieren worden aangeboden. Vooral stukjes runderhart, eendaagsmuizen en eendaagsratten meelwormen en maden..

Inventarisatie fokverslagen.

Vogellexpresse 2012, no.6, blz. 227 e.v.

Fokverslag www.vogelspeciaalclub.nl

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBVV, mei 2016, blz. 14 e.v.

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt.

Voeding, drinken en badwater.

De Roodsnavel boomhop is een insecteneter.

Ze eten insecten, kleine dieren, maar ook wel wat fruit en zaden.

Het voedselaanbod moet bestaan uit kattevoer uit blik, eendags muizen, -ratten, -kuikens, ontvelde kippenpoten, meelwormen, gehakballetjes (gevuld met Gistocal) en maden.

Deze voedseldieren worden bevochtigd met multivitaminen, zonnebloemolie en bestrooid met Gistocal vermengd met Breedmax en Spirulina. Op deze wijze wordt de voedingswaarde van de voedseldieren verhoogd.

Ook universeelvoer, beokorrels zijn een goede aanvulling op het menu.

De vogels drinken niet, maar zijn wel gek op badden. Als er een struik nat gemaakt wordt, zijn zij de eersten die er doorheen gaan.

Iedere dag krijgen de vogels vers badwater in kunststof badschalen.

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Roodsnavel boomhoppers die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.

De vogels kunnen drie jaar worden ingezonden en worden ondergebracht in een volière.

Identificatie en registratie.

Het beleid van de NBvV is er op gericht dat iedere vogel die bij haar leden in kooien, vluchten of volièrres worden gehouden tijdig voorzien wordt van een naadloos gesloten pootring. Deze ringen worden door de bond in eigen beheer vervaardigd. In de ring zijn gegevens gegraveerd die verwijzen naar het geboortjaar, het kweeknummer van de eerste eigenaar, de aanduiding van de bond en een volgnummer.

De geadviseerde ringmaat voor de Roodsnavel boomhop is 6,5 - 7 mm.

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze registratie is voor de Roodsnavel boomhop niet verplicht.

Aanschaf.

De aanschaf van Roodsnavel boomhop als volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt. Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Na aankoop van een vogel bij een fokker, moet deze tenminste gedurende een periode van vier weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de Roodsnavel boomhop is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en geen onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het twijfelachtig of Roodsnavel boomhopper enige kans van overleving hebben.

De aanwezigheid van predatoren en de afwezigheid van het juiste voer in de winterperiode zal de ontwikkeling tot een invasieve soort tegen gaan.

Deze vogelsoort zal zich niet explosief in de natuur ontwikkelen noch schadelijk zijn voor de Nederlandse natuur en het Nederlands ecosysteem. Bij ontsnapping uit de volièrre of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn en Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze houderijrichtlijn opgesteld.

Literatuur.

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volièrre- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren 2013-2

Josep del Hoyo, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*, uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 2001, deel 6, ISBN 8487333430X

Links.

BirdLife International. 2012. *Phoeniculus purpureus*. The IUCN Red List of Threatened Species 2012: e.T22682667A40596077. <www.iucnredlist.org>.

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

www.vogelspeciaalclub.nl

Specifieke houderijrichtlijn Hop

2021, versie 1.2

NBvV code G1. 15.020.006

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Bucerotiformes
Familie: Upupidae = hoppen
Geslacht: Upupa

Soort: **Upupa epops epops**

Soorten/ondersoorten:

Van deze soort zijn vijf ondersoorten
Upupa e. ceylonensis
Upupa e. longirostus
Upupa e. major
Upupa e. senegalensis
Upupa e. waibeli

Land van herkomst:

Afghanistan; Albania; Algeria; Andorra; Angola (Angola); Armenia (Armenia); Austria;
Azerbaidjan; Bahrain; Bangladesh; Belarus; Belgium; Benin; Bhutan;
Bosnia and Herzegovina; Botswana; Bulgarije; Burkina Faso; Burundi; Cambodië; Cameroun;
Central African Republic; Chad; China; Congo; Congo, The Democratic Republic of the;
Côte d'Ivoire; Croatia; Cyprus; Czech Republic; Denmark; Djibouti; Egypt; Eritrea; Estonia;
Ethiopië; France; Gabon; Gambia; Georgia; Germany; Ghana; Gibraltar; Greece; Guinea;
Guinea-Bissau; Hong Kong; Hungary; India; Iran, Islamic Republic of; Iraq; Israel; Italy;
Jordan; Kazakhstan; Kenya; Korea, Democratic People's Republic of; Korea, Republic of;
Kuwait; Kyrgyzstan; Lao People's Democratic Republic; Latvia; Lebanon; Lesotho; Liberia;
Libya; Liechtenstein; Lithuania; Luxembourg; Macedonia, the former Yugoslav Republic of;
Malawi; Malaysia; Mali; Malta; Mauritania; Moldova; Mongolia; Montenegro; Morocco;
Mozambique; Myanmar; Namibia; Nepal; Netherlands; Niger; Nigeria; Oman; Pakistan;
Palestinian Territory, Occupied; Poland; Portugal; Qatar; Romania; Russian Federation;
Rwanda; Saudi Arabia; Senegal; Serbia (Serbia); Sierra Leone; Slovakia; Slovenia; Somalia;
South Africa; South Sudan; Spain; Sri Lanka; Sudan; Swaziland; Sweden; Switzerland;
Syrian Arab Republic; Taiwan, Province of China; Tajikistan; Tanzania, United Republic of;
Thailand; Togo; Tunisia; Turkey; Turkmenistan; Uganda; Ukraine; United Arab Emirates;
Uzbekistan; Viet Nam; Yemen; Zambia; Zimbabwe.

Oorspronkelijk biotoop:

In open loofbossen, parken en tuinen.

Beschrijving vogel:

De vogel heeft een grootte van ca. 26 - 28 cm.

De Hop heeft als synoniem: Drekhaan.

Het is moeilijk het geslacht van vogels te bepalen.

Dit is alleen mogelijk via een DNA onderzoek door daartoe gespecialiseerde bedrijven.

De snavel is vrij lang, iets gebogen, donkerbruin van kleur. Aan de snavelbasis is de kleur iets lichter.

De iris is donkerbruin, de pupil is zwart. De kopbevedering is bleek rossig bruin. Deze kleur gaat in de nek over in rossig bruin. De wangstreep is licht rossig bruin. Op de kop is een spitse kuifbevedering aanwezig. Deze kuifbevedering heeft aan de toppen van de veren vier zwarte punten op regelmatige afstand. Onder deze zwarte stippen zit een witte band. De kuifveren zijn onder die witte band rossig bruin. De kuifveren zijn verschillend van lengte. Het rugdek en mantel zijn vanaf de nek tot halverwege de rug rossig bruin. Dan volgen afwisselend een zwarte, witte en zwarte dwarsband van ongeveer 1 cm. breed. De rest van de onderrug en de stuit is wit.

De keel is zacht bruin. De borst is bleek rossig bruin. De flanken zijn geel bruinachtig, witroze overgoten. De buik en onderlichaam zijn witachtig roze bruin.

De mantel heeft op het onderste deel twee witte dwarsbanden en een zwart dwarsband. De vleugeldekenveren zijn zwart. De vleugelpennen zijn zwart met om en om witte en zwarte dwarsbanden. De witte zijn wat breder dan de zwarte. De toppen van de vleugelpennen hebben een crème beige omzoming. De staartpennen zijn zwart en hebben op ongeveer twee centimeter vanaf de onderkant een witte dwarsband van ongeveer een centimeter breed. De buitenste staartpennen hebben op ongeveer drie centimeter vanaf de staartinplant een witte buitenvlag.

De poten zijn grijsbruin, de nagels donker hoornkleurig.

Status in relatie tot relevante wetgeving

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

- a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;
- b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
- c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);
- d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 2019/2117 van 29 november 2019.
- e) met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de Europese Verordening 2009/147/EG, de zogenaamde "Vogelrichtlijn".

opmerkingen:

De Hop wordt gerekend tot de Europese vruchten en insectenetende vogels en heeft daarmee de status van "inheemse beschermde" vogelsoort.

Het houden van en fokken met de Hop is alleen toegestaan als voldaan wordt aan de bepalingen die zijn opgenomen in de regeling natuurbescherming. Deze regeling is een ministeriele regeling bij de Wet natuurbescherming

Deze regeling geeft aan dat het houden van en fokken met de Hop toegestaan is als de vogel voorzien is van een door de Minister afgegeven naadloos gesloten pootring. Daarnaast moet er een registratie hebben plaatsgevonden waarvan blijkt aan wie die ringen zijn afgegeven.

De Hop is geplaatst op bijlage II van het Verdrag van Bern.

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Least Concern ver 3.1, 2012 = niet bedreigd.

De Hop staat op de Nederlandse Rode Lijst (bijgewerkt op 16 aug. 2013) met de status "verdwenen in Nederland".

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de volière- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met volière- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de **Hop** is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte volière- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volière- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen³ van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid.

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Hop lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij Hoppen bekend zijn.

Veel voorkomen ziekten bij Hoppen kunnen ingedeeld worden in onderstaande groepen:

- Virale aandoeningen
- Bacteriële en mycotische aandoeningen
- Parasitaire aandoeningen
- Metabole en erfelijke aandoeningen
- Traumatische aandoeningen

³ Cie DE&W NBvV, *Monografie "Het communiceren met kooi- en volièrevogels"*. 2020, uitgave NBvV. Documentnummer 2020 DE&W 04.

Omdat de jongen veel eiwitten binnen krijgen kunnen jichtknobbels ontstaan. Hierdoor kunnen de vogels invalide worden. Door ze extra calcium te voeren kan dit worden verholpen.

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van volière- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor de Hop.

De Hoppen moeten ondergebracht worden in een ruime goed beplante volière of vlucht. De volière moet zo ingericht zijn dat de vogels een uitkijkplek kunnen hebben op een open ruimte om insecten te vangen.

Een koppel heeft bij voorkeur een ruime nodig van 300 x 200 cm met toch tenminste een hoogte van 200 cm.

Het verdient aanbeveling de vogels naast het verblijf in volière of vlucht de mogelijkheid te bieden dat ze uit de wind en tochtvrij kunnen zitten.

Een overdekte volière kan een oplossing zijn. Een tocht- en vorstvrij nachthok is een goede oplossing.

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Voor de Hop is aanvullend onderstaand van toepassing:

Als de volière of vlucht maar groot genoeg is kunnen Hoppen met andere vogels samen gehouden worden.

Het is een rustige actieve vogel en niet agressief naar andere vogels toe.

Het fokken met de Hop.

Hoppen zijn in hun tweede levensjaar broedrijp.

Het broedseizoen begint ongeveer half april. Ze kunnen binnen broeden in een binnenkooi met afmetingen van 100 x 200 x 200, maar ook buiten in een ruime volière.

Het zijn holenbroeders en broeden in een oude boomstam die bewerkt is tot een broedblok.

De stam is ongeveer 100 cm. hoog, 40 cm diep en 20 cm in doorsnede. Het invlieggat is 7

tot 8 cm in doorsnede en zit 4 a 5 cm onder het deksel. Onder in het blok ligt geen

nestmateriaal, alleen een laagje zilverzand. Als broedblok kan ook gebruik gemaakt worden

van een eenvoudige houten broedblok gemaakt van multiplex of mdf.

Per broedseizoen wordt niet vaker dan tweemaal de gelegenheid gegeven een broedcyclus mee te maken.

Per broedronde worden vijf tot acht eieren gelegd. De pop broedt zelf deze eieren uit.

Tijdens het broeden wordt de pop door de man gevoerd.

De broedtijd is 16 tot 18 dagen. Het uitkomstpercentage is hoog en ligt op zo'n 90%.

In de periode naar de jeugdruï is er geen opvallend sterftcijfer.

Inventarisatie fokverslagen.

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, juni 1987, blz. 247
Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, okt. 2001, blz. 423 e.v.
Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, april 2009, blz. 118 e.v.
De EC, 2007, no. 5, blz. 196 e.v.
Vogellexpresse 2010, no. 1, blz. 30 e.v.
Vogellexpresse 2019, no. 2, blz. 9 e.v.

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt.

Door de NBvV zijn voor de soorten die gerekend worden tot de beschermde inheemse kooi- en volièrevogels standardeisen opgesteld.

Voeding, drinken en badwater.

De Hop is in hoofdzaak een insecteneter.

Als belangrijkste bestanddelen bestaat het voedsel dan ook uit universeelvoer, insectenpaté, levende meelwormen, buffalowormen, krekels, pinky's en overige vooral grote insecten.

De insecten worden bestrooid met carmix en calcitec.

Ook eten ze graag regenwormen, naaktslakken en huisjesslakken.

Aanvullend kan onkruidzaad worden verstrekt.

Insecteneters krijgen geen voedingssupplementen in de vorm van vitamines en eiwitten omdat ze dit al voldoende uit de insecten halen.

Grit, kalk en maagkiesel zijn standaard nodig voor de bevordering van de spijsvertering en de opbouw van calcium. Vooral dat laatste is van belang omdat de vogels toch wel erg veel eiwitten binnen krijgen.

De Hoppen drinken geen water. Het benodigde vocht wordt uit de voedseldieren gehaald. Daarom krijgen de vogels af en toe een halve appel of peer gevoerd waardoor ze iets meer vocht en vitamine binnen krijgen.

De vogels krijgen ook geen badwater, ze nemen veel liever een zandbad in droog en schoon zand.

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Algemeen geldt dat vogels die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling vroegtijdig gewend moeten raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.

De Hop kan gedurende vijf jaar als Eigen Kweek ingezonden worden in een volière.

Identificatie en registratie.

Hoppen moeten als beschermde inheemse vogels voorzien zijn van een naadloos gesloten pootring van 4,5 mm waarop vermeld staat: de bond die de ring heeft afgegeven, het jaar waarin deze is afgegeven, de code NL, de ringdiameter, het kweeknummer van de fokker en het volgnummer. Daarnaast is een dergelijke ring voorzien van een breukzone.

Bij beschadiging van de ring door b.v. oprekken, zal de ring breken en onbruikbaar worden. Belangrijk is dat de juiste ringmaat is gebruikt..

Deze ringen moeten afzonderlijk worden besteld bij de NBvV

Er dient een administratie bijgehouden te worden waaruit blijkt aan wie een dergelijke ring is afgegeven.

De houder van een ongeringde vogelsoort dat staat vermeld op bijlage II van het Verdrag van Bern moet via een administratie kunnen aantonen hoe de vogel in bezit is gekomen. (Besluit natuurbescherming art. 3.27, lid 1a)

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze registratie is voor de geringde Hoppen niet verplicht. (Besluit natuurbescherming art. 3.27, lid 1 – Regeling natuurbescherming art. 3.24)

Aanschaf.

De aanschaf van Hoppen als volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt.

Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Na aankoop van een vogel bij een fokker moet deze tenminste gedurende een periode van vier weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de Hop is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en geen onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het mogelijk dat de Hop een kans van overleving heeft.

Bij ontsnapping uit de volière of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn -ethiek en Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze houderijrichtlijn opgesteld.

Daarbij werd de praktijkervaring ingebracht door B. Stolwijk, fokker van Hoppen.

Literatuur

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

Standaardeisen voor Europese Cultuurvogels, deel 3, VI etende soorten opgesteld door de TC Tropische Vogels en Parkieten ,deel 3, uitgave van de NBvV 2015 - 2020,

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren. 2013-2

Herman Kremers, *Beschermd of niet...uw vogels en de wet*, uitgeverij Ornis, 2006.
ISBN 9789073217119

Josep del Hoyo, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*,
uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 2001, deel 6, ISBN 848733430X

Links

BirdLife International. 2012. *Upupa epops*. The IUCN Red List of Threatened Species 2012:
e.T22682655A39410057.<www.iucnredlist.org>.

www.ibc.linxeds.com

www.vogelindex.nl

www.bec-info.com

Specifieke houderijrichtlijn Kleine plevier

2021, versie 1.2

NBvV code G1. Geen code aangetroffen

Taxonomische indeling.

Klasse: Aves = vogels
Orde: Charadriiformes = steltloperachtigen
Familie: Charadriidae = plevieren
Geslacht: Charadrius

Soort: **Charadrius dubius dubius**

Soorten/ondersoorten:

Er zijn twee ondersoorten:
Charadrius d. curonicus
Charadrius d. jerdoni

Land van herkomst:

Geheel Europa

Oorspronkelijk biotoop:

Vochtige graslanden of op toendra's, gorzen en slikken.

Beschrijving vogel:

De Kleine Plevier heeft een grootte van 14 – 15 cm.

Er is geen verschil tussen man en pop.

De snavel is zwart, kort en spits. De oogring is geel met een zwarte iris en pupil.

Het voorhoofd heeft een wit bandje. Tussen dit witte bandje en de bovenkant van de kop loopt een zwarte band van oog tot oog. De oogteugel is zwart en loopt door tot onder het oog. Boven het oog loopt een witte wenkbrauwstreep. De oorstreek is bruin. De kopbevedering is bruin dat over loopt in de nek en rug. De stuit is bruin.

De keel is wit en loopt in een witte band door naar de nek. Tussen keel en borst loopt een zwarte band door tot over de nek. De borst, bui flanken en onderlichaam zijn wit. Ook de onderstaart dekveren zijn wit.

De vleugeldekken zijn bruin. De slagpennen zijn bruin.

De pootkleur is vleeskleurig, de nagels zijn grijs.

Status in relatie tot relevante wetgeving

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

- onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;
- onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
- onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);

- d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 2019/2117 van 29 november 2019.

opmerkingen:

De Kleine Plevier wordt gerekend tot de Europese insectenetende vogels en heeft daarmee de status van “inheemse beschermde” vogelsoort.

Het houden van en fokken met de Kleine Plevier is alleen toegestaan als voldaan wordt aan de bepalingen die zijn opgenomen in de regeling natuurbescherming. Deze regeling is een ministeriele regeling bij de Wet natuurbescherming

Deze regeling geeft aan dat het houden van en fokken met de Kleine Plevier toegestaan is als de vogel voorzien is van een door de Minister afgegeven naadloos gesloten pootring. Daarnaast moet er een registratie hebben plaatsgevonden waarvan blijkt aan wie die ringen zijn afgegeven.

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Least Concern ver 3.1, 2012 = niet bedreigd

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de volière- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met volière- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de **Kleine Plevier**

is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte volière- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volière- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen⁴ van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

⁴ Cie DE&W NBvV, *Monografie “Het communiceren met kooi- en volièrevogels”*. 2020, uitgave NBvV. Documentnummer 2020 DE&W 04.

Gezondheid

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Kleine Plevier lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij plevieren bekend zijn.

Veel voorkomen ziekten kunnen ingedeeld worden in onderstaande groepen:

Virale aandoeningen

Bacteriële en mycotische aandoeningen

Parasitaire aandoeningen

Metabole en erfelijke aandoeningen

Traumatische aandoeningen

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van volière- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor de Kleine Plevier.

De Kleine Plevier is geen kooivogel en wordt in de avicultuur bij voorkeur gehouden in een volière of vlucht. Om zijn natuurlijk gedrag te kunnen ontplooiën heeft deze vogelsoort al gauw een ruimte nodig van 300 x 100 x 200 cm.(lxbxh)

Als verrijking van de volière of vlucht kan enige begroeiing worden aangebracht. Daarnaast is ondiep stromend water voor deze vogels erg belangrijk.

Het verdient aanbeveling de vogels naast het verblijf in volière of vlucht de mogelijkheid te bieden dat ze uit de wind en tochtvrij kunnen zitten.

Een gedeeltelijke overdekte volière of een tocht- en vorstvrij nachthok kan een oplossing zijn.

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Voor de Kleine Plevier is aanvullend onderstaand van toepassing:

Als de volière groot genoeg is en goed beplant kunnen Veldleeuweriken, Kuifleeuweriken, Zwarte Roodstaart, Japanse Nachtegaal bij de vogels worden geplaatst.

De Kleine Plevieren vliegen nauwelijks en zijn rustige vogels en prachtig om te houden.

Het is aan te bevelen slechts 1 koppel in een volière te houden.

Het fokken met de Kleine Plevier.

Kleine Plevieren zijn in hun tweede levensjaar broedrijp.

Het broedseizoen begint ongeveer in de maand april.

Ze maken een grondnest als een uitgekrabd kuiltje in het zand op de bodem.

Er wordt geen nestmateriaal gebruikt.

Per broedseizoen wordt eenmaal, soms tweemaal, de gelegenheid gegeven een broedcyclus mee te maken.

Er worden vier eieren gelegd. Deze worden om de andere dag gelegd.
De pop broedt zelf deze eieren uit. Bij twijfel wordt ook wel een broedmachine gebruikt.
De broedtijd is 21-28 dagen. Het uitkomstpercentage is hoog en ligt op zo'n 80%.
In de periode naar de jeugdruï is er geen opvallend sterftcijfer.
Vanaf het uitkomen zijn de jongen zelf in staat om te eten, het zijn nestvlinders.

Inventarisatie fokverslagen.

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, sept. 2020, blz. 24 e.v.

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich nog niet zodanig ontwikkeld dat er op grote schaal succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt.

Voeding, drinken en badwater.

De Kleine Plevier is in hoofdzaak een insecteneter.

Als belangrijkste bestanddelen bestaat het voedsel dan ook uit ijzerarm universeelvoer, insectenpaté, levende meelwormen, buffalowormen, schaaldieren en overige insecten.
Daarnaast is er een voor kleine Steltlopers ontwikkelde pelletvoeding.

Insectenetters krijgen vaak geen voedingssupplementen in de vorm van vitamines en eiwitten omdat ze dit al voldoende uit de insecten halen. Toch kan gedoseerd vitamine D3 worden toegevoegd.

Om het aandeel aan eiwitten op te krikken kan AVES opfok worden verstrekt. Voedseldieren (meelwormen) worden daartoe op een speciaal mengsel gezet, 24 uur voordat zij aan de vogels gevoerd worden.

Grit, kalk en maagkiesel zijn standaard nodig voor de bevordering van de spijsvertering en de opbouw van calcium.

De vogels krijgen naast vers drinkwater ook schoon badwater. Dit wordt in volières verstrekt in open schalen. Stromend ondiep water heeft een sterke voorkeur. De vogels leven ook in de natuur bij open water (zee).

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Kleine Plevieren die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.

Ze kunnen gedurende drie jaar als Eigen Kweek worden ingezonden in een volière

Niet iedere fokker stuurt zijn vogels naar een tijdelijke tentoonstelling. De vogel heeft teveel ruimte nodig om zonder stress deze tijd door te brengen.

Identificatie en registratie.

Kleine Plevieren moeten als beschermde inheemse vogels voorzien zijn van een naadloos gesloten pootring van 3,5 mm waarop vermeld staat: de bond die de ring heeft afgegeven, het jaar waarin deze is afgegeven, de code NL, de ringdiameter, het kweeknummer van de fokker en het volgnummer. Daarnaast is een dergelijke ring voorzien van een breukzone. Bij beschadiging van de ring door b.v. oprekken, zal de ring breken en onbruikbaar worden. Belangrijk is dat de juiste ringmaat is gebruikt.

Deze ringen moeten afzonderlijk worden besteld bij de NBvV
Er dient een administratie bijgehouden te worden waaruit blijkt aan wie een dergelijke ring is afgegeven.

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze registratie is voor de Kleine Plevier niet verplicht.

Aanschaf.

De aanschaf van Kleine Plevieren als kooi- of volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf, zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt. Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Na aankoop van een vogel bij een fokker moet deze tenminste gedurende een periode van vier weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de Kleine Plevier is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en geen onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het mogelijk dat de Kleine Plevier een kans van overleving heeft. Bij ontsnapping uit de volière of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn -ethiek en Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze houderijrichtlijn opgesteld. Daarbij werd de praktijkervaring ingebracht door Lou Megens, fokker van Kleine Plevieren.

Literatuur.

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren 2013-2

Arnoud B. van den Berg, *Lijst van Nederlandse vogelsoorten*, 2021

John van der Jagt, *Insecteneters in de kijker*, uitg. Speciaalclub Europese Cultuurvogels,

Lou Megens, *'t Jaar rond, over natuur, vogels, biotoopvolières en cultuurvogels'*, 2012
Uitgave Welzo bv, serie Over Dieren. ISBN 978 90 5821 632 8

Lou Megens, *Europese cultuurvogels in opmars*”, Uitgave Free Musketeers, 2009
ISBN 978 90 484 0873 3

Josep del Hoyo, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*,
uitg.: Lynx Edicions, Spanje, , 1996,deel 3, ISBN 8487334202

Herman Kremers, *Bescherming van niet...uw vogels en de wet*, uitgeverij Ornis, 2006.
ISBN 9789073217119

Links.

BirdLife International 2014. *Charadrius dubius*. The IUCN Red List of Threatened Species. Version 2014.3. <www.iucnredlist.org>.

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

Specifieke houderijrichtlijn Bruine muisvogel

2021, versie 1.2
NBvV code

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Colliformes
Familie: Coliidae = muisvogels
Geslacht: Colius

Soort: **Colius striatus striatus**

Soorten/ondersoorten:

Er zijn zestien ondersoorten

Land van herkomst:

Angola (Angola); Botswana; Burundi; Cameroon; Central African Republic; Congo; Congo, The Democratic Republic of the; Equatorial Guinea; Eritrea; Ethiopia; Gabon; Ghana; Kenya; Lesotho; Malawi; Mozambique; Nigeria; Rwanda; Somalia; South Africa; South Sudan; Sudan; Swaziland; Tanzania, United Republic of; Uganda; Zambia; Zimbabwe.

Oorspronkelijk biotoop:

Bossen, landbouw- en stedelijke gebieden.

Beschrijving vogel:

De Bruine muisvogel is een vogel van 30 – 40 cm. inclusief een lange staart van wel 20 – 25 cm.

Er is nauwelijks verschil tussen de man en pop.

Het verdient aanbeveling daartoe een endoscopisch of DNA onderzoek via de veren te laten uitvoeren.

De bovensnavel is donkergrijs, de ondersnavel hoornkleurig. De onbevederde huid om de oogring is lichtgrijs. De oogring is donkergrijs. De iris is helder blauw met een zwarte pupil.

De oogteugel is zwart, de wangstreek grijs en de oorstreek donkergrijs.

De kopbevedering is zwart. Op de kop bevindt zich een spitse dunne kuifbevedering.

De nekbevedering is grijs met een zwarte omzoming, dit loopt door naar de hals. De rug en stuit zijn grijs. De keel en hals zijn grijs met een zwarte omzoming. De borst, flanken, buik en onderlichaam zijn rozerood.

De vleugeldekenveren zijn bruinrijs. De vleugelpennen zijn donker grijs. De staartpennen zijn lang en grijsbruin.

De pootkleur is rood met zwarte nagels.

Status in relatie tot relevante wetgeving

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

- a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;

b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:

onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;

c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten);
onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014)

d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie:
Verordening (EU) Nr. 2019/2117 van 29 november 2019.

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Least Concern ver 3.1, 2012 = niet bedreigd.

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de volière- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met volière- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de **Bruine muisvogel**

is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte volière- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volière- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van deze normale gedragingen⁵ van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid.

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Bruine muisvogel lang in een goede gezondheid verkeren.

⁵ Cie DE&W NBvV, Monografie "Het communiceren met kooi- en volièrevogels", 2020, uitgave NBvV Documentnummer 2020 DE&W 04

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij muisvogels bekend zijn.

Veel voorkomen ziekten bij muisvogels kunnen ingedeeld worden in onderstaande groepen:

Virale aandoeningen

Bacteriële en mycotische aandoeningen

Parasitaire aandoeningen

Metabole en erfelijke aandoeningen

Traumatische aandoeningen

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van volièr- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze onder auspiciën van de NBV in 2016 is uitgegeven.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor de Bruine muisvogel.

De Bruine muisvogels worden bij voorkeur ondergebracht in een buitenvlucht met een verwarmde binnenvlucht. De breedte van beide vluchten kan 170 cm. zijn, de lengte zo lang mogelijk.

Deze kunnen afmetingen hebben van b.v. 300 cm diep waarvan de buitenvlucht voor de helft overdekt. In de buitenvlucht kan begroeiing aanwezig zijn.

Ook kunnen de vogels per koppel ondergebracht worden in een kooi met b.v. de afmetingen 150 x 100 x 80 cm (lxbxh)

De vogels zijn niet echt winterhard, maar moeten beschutting kunnen vinden tegen tocht en regen.

De temperatuur in het binnenverblijf moet 16° C zijn, niet lager dan 10° C.

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBV.

Voor de Bruine muisvogels is aanvullend onderstaand van toepassing:

De vogels hebben een rustig levendig karakter en kunnen rustige vogels worden die totaal niet bang zijn voor hun verzorger(s). In een volièr kunnen Bruine muisvogels als koppel goed samen gehouden worden met grondvogels en b.v. grasparkieten. Voorwaarde is wel dat er niet meerdere broedrijpe mannen tegelijk in dezelfde vlucht of volièr geplaatst worden. Dit geldt ook voor jonge vogels. Zodra jonge vogels die samen zitten, volwassen zijn er mannen bij zitten die in broedstemming komen, kunnen er problemen ontstaan. Het is dan aan te bevelen deze vogels als koppel apart te huisvesten.

Het fokken met de Bruine muisvogel.

De Bruine muisvogel is in het tweede jaar, vanaf ongeveer 14 maanden broedrijp.

Muisvogels die men wil koppelen moeten altijd eerst minimaal een dag, liever twee dagen in het zicht bij elkaar geplaatst worden. Daarna worden ze bij voorkeurgelijktijdig in een nieuw verblijf losgelaten. gedurende de eerste uren moeten de vogels goed geobserveerd worden.

Deze vogelsoort heeft een heel lang broedseizoen van soms wel 7 maanden. Afhankelijk van wat de liefhebber wil kun je het Nederlandse seizoen aanhouden, of door bijlichten het seizoen aanpassen.

Bruine muisvogels maken een komvormig nest en gebruiken in de meeste gevallen een hanging basket, gevuld met een vilten onderlaag. Het nest wordt daarna hoofdzakelijk van bruine kokos gemaakt en afgewerkt met dode bladeren van de ficus of bamboe als deze voorhanden zijn. Het zijn enorme nestbouwers die grote nesten maken. De eerste ronde bouwt de pop het nest geheel alleen in korte tijd, ongeveer twee dagen. In latere rondes helpt de man ook mee.

Wel typisch is dat de man in principe niet meevoert. Maar zodra de pop weer op eieren van een volgende ronde zit neemt de man het voeren over en voert hij de jongen tot wel 6 a 7 weken bij.

Meestal worden er twee tot vijf eieren gelegd.

De eieren komen na 12 tot 13 dagen uit, de pop broed alleen. De jongen worden in het nest alleen door de pop gevoerd, de eerste dagen met alleen pinky's en buffalows, als ze wat groter zijn ook eivoer. Na 14 tot 16 dagen vliegen de jongen uit. Ze lijken dan op de oudervogels maar zijn veel matter van kleur. Na 6 weken zijn ze helemaal zelfstandig en na ongeveer 4 maanden hebben ze dezelfde kleur als de ouders. Echt ruien doen deze vogels niet, het gaat geleidelijk. Jongen hebben hier totaal geen last van. De meest kritieke periode is van 0 tot 21 dagen. Bij jongen ouder dan 21 dagen is nauwelijks uitval. Jongen tot drie weken vallen soms uit door een bacteriële infectie. Dit is prima te verhelpen als je er op tijd bij bent. Dagelijkse nestcontrole is geen probleem.

Inventarisatie fokverslagen.

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, aug. 1977, blz. 335 e.v.

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, nov. 1999, blz. 481 e.v.

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, aug 2010, blz. 261 e.v.

Vogelexpresse 2004 no. 2, blz 83 e.v.

Vogelexpresse 2009, no.6, blz 246 e.v.

Fokverslag in archief COM Nederland

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt.

Voeding, drinken en badwater.

Muisvogels zijn echte fruitetende vogels en krijgen geen zaadmengeling. Ze krijgen een mix van universeelvoer met eivoer waar geweekte pellets(uni complet) door heen zitten en elke dag wat pinky's en buffalows uit de diepvries. Daarnaast krijgen ze elke dag fruit. O.a. papaya, mango en blauwe bessen uit de diepvries. In de zomer geeft men wat het seizoen heeft, appel, peer, aardbei, druif. banaan. Deze soorten worden afwisselend gegeven. In het broedseizoen worden meer insecten(diepvries) gegeven. Als er jongen zijn wordt in de eerste twee weken wat extra vitamine/ mineralen over de diepvries insecten gestrooid zodat de jongen dit voldoende binnenkrijgen.

Als zachtvoer wordt universeelvoer, evt. vruchten of insectenpaté, eivoer. gegeven

Zachtvoer kan zelf gemaakt worden met b.v. eivoer van couscous en eieren. Dit bevat veel vocht. Dit eivoer wordt met kant en klaar eivoer uit de winkel gemengd, waardoor er een mooi rul en compleet eivoer ontstaat dat graag gegeten wordt. Universeelvoer is kant en klaar te koop, evenals de pellets.

Het totale voedingsaanbod kan naast grit, kalk, sepia en kiezel nog worden aangevuld met diverse sporenelementen.

Muisvogels baden heel graag in zand.

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling

Bruine muisvogels die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling. Ze kunnen drie jaar als Eigen Kweek worden ingezonden en worden ondergebracht in een kistkooi.

Identificatie en registratie.

Het beleid van de NBvV is erop gericht dat iedere vogel die bij haar leden in kooien, vluchten of volières worden gehouden tijdig voorzien wordt van een naadloos gesloten pootring. Deze ringen worden door de bond in eigen beheer vervaardigd. In de ring zijn gegevens gegraveerd die verwijzen naar het geboortjaar, het kweeknummer van de eerste eigenaar, de aanduiding van de bond en een volgnummer.

De geadviseerde ringmaat voor de Bruine muisvogel is 2,9 mm.

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze registratie is voor de Bruine muisvogel niet verplicht.

Aanschaf.

De aanschaf van de Bruine muisvogel volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf, zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt.

Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Na aankoop van een vogel bij een fokker, moet deze tenminste gedurende een periode van zes weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de Bruine muisvogel is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en geen onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het twijfelachtig of Bruine muisvogels enige kans van overleving hebben.

De aanwezigheid van predatoren zal de ontwikkeling tot een invasieve soort tegen gaan. Deze vogelsoort zal zich niet explosief in de natuur ontwikkelen noch schadelijk zijn voor de Nederlandse natuur en het Nederlands ecosysteem. Bij ontsnapping uit de volière of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn,-ethiek & Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze houderijrichtlijn opgesteld.

Daarbij werd de praktijkervaring ingebracht door M.J.C.M.Roelen, fokker van Bruine muisvogels.

Literatuur.

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren 2013-2

Josep del Hoyo, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*, uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 2011, deel 6, ISBN 848733430X

Links.

BirdLife International. 2012. *Colius striatus*. The IUCN Red List of Threatened Species 2012: e.T22683776A40544837. www.iucnredlist.org

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

www.tangarenbreeders.nl

Specifieke houderijrichtlijn Vlagstaart scharrelaar

2021, versie 1.2

NBvV code F2. 17.019.010

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Coraciiformes
Familie: Coraciidae = scharrelaars
Geslacht: Coracias

Soort: **Coracias spatulatus spatulatus**

Soorten/ondersoorten:

Er is een ondersoort:
Coracias s. weigalli.

Land van herkomst:

Angola (Angola); Botswana; Congo, The Democratic Republic of the; Malawi; Mozambique; Namibia; South Africa; Swaziland; Tanzania, United Republic of; Zambia; Zimbabwe.

Oorspronkelijk biotoop:

Savanne met open boomgroepen of aan de rand van het bos met open plekken.

Beschrijving vogel:

De Vlagstaart scharrelaar is 30 cm. groot. Daar komt dan nog de lengte van de 8 – 9 cm verlengde staartpennen bij.

Het verschil tussen de geslachten is met behulp van de kleur in de bevedering moeilijk vast te stellen. Het verdient aanbeveling daartoe een endoscopisch of DNA onderzoek via de veren te laten uitvoeren.

De snavel is spits en zwart. De oogring is wit, de iris en pupil zijn zwart.

Het voorhoofd is wit. De kruinbevedering is grijsblauw en loopt dor tot op de rug. De wenkbrauwstreep is wit. De wang- en oorstreek zijn lichtblauw. De rug en stuit zijn kastanjebruin.

De keel, borst, flanken, buik en onderlichaam zijn lichtblauw.

De vleugeldeken zijn op de schouders blauw. De middelste vleugeldeken zijn bruin.

De vleugelpennen zijn gedeeltelijk blauw en naar de uiteinden toe zwart.

De staartpennen zijn donkerblauw met verlengde staartpennen van 8 – 9 cm die aan het uiteinde een vlag vertonen.

De pootkleur is vleeskleurig met donkere nagels.

Status in relatie tot relevante wetgeving

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;

b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:

onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;

- c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);
- d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 2019/2117 van 29 november 2019.

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Least Concern ver 3.1, 2012 = niet bedreigd.

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de volièr- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met volièr- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de **Vlagstaart scharrelaar** is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte volièr- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volièr- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen ⁶van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid.

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Vlagstaart scharrelaar lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij eksters bekend zijn.

⁶ Cie DE&W NBvV, *Monografie "Het communiceren met kooi- en volièrevogels"*. 2020, uitgave NBvV. Documentnummer 2020 DE&W 04.

Veel voorkomen ziekten bij scharrelaars kunnen ingedeeld worden in onderstaande groepen:

Virale aandoeningen

Bacteriële en mycotische aandoeningen

Parasitaire aandoeningen

Metabole en erfelijke aandoeningen

Traumatische aandoeningen

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van volière- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor de Vlagstaart scharrelaar.

Vlagstaart scharrelaars worden bij voorkeur ondergebracht in een grote, beplante volière of vlucht.

Houden en fokken is mogelijk in een volière van 3x2x2 m. met daaraan gekoppeld een droog, tocht en vorstvrij nachthok. Het is aan te bevelen een zodanige vlucht te hebben dan de man en de pop gescheiden kunnen worden.

In een ruimere volière kunnen Vlagstaart scharrelaars per koppel ook ondergebracht worden als daarin ook andere grote vogelsoorten zijn ondergebracht.

Temperaturen boven de 30° worden slecht verdragen. Daarom moet er in de volière schaduw aanwezig zijn door middel van beplanting en een afdak. Eigenlijk is het aan te bevelen ook een dichte achterwand in de volière aan te brengen.

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Voor de Vlagstaart scharrelaars is aanvullend onderstaand van toepassing:

De vogels zijn niet agressief naar andere vogels toe.

Het fokken met de Vlagstaart scharrelaar.

Vlagstaart scharrelaars zijn in het derde of vierde jaar broedrijp.

Het meest succesvol is het fokken met vogels vanaf vier jaar oud. Daarnaast kan het beste per koppel in een afzonderlijke volière of vlucht worden gebroed.

Het broedseizoen begint vaak in de maand april. Het zijn holenbroeders en slapen ook in een nestkast of broedblok. De keuze is nogal wisselvallig. Soms volstaat een zelf getimmerde broedkast. De vliegopening moet 7 cm. zijn.

De vogels gebruiken in het nestblok geen nestmateriaal. Een laagje aarde is genoeg.

Het aantal broedronde kan twee rondes zijn.

Per broedronde worden gemiddeld 4, in een uitzonderlijk geval 5 eieren gelegd.

De pop broedt zelf de eieren uit. De broedtijd bedraagt zo'n 17 - 19 dagen na het leggen van het 4^e ei..

Het uitkomstpercentage ligt gemiddeld op 70 – 80 %.

De ouders brengen zelf de jongen groot. Ze zijn na een week of zes na het uitkomen min of meer zelfstandig.

De jongen komen vlot door de jeugdruil.

Tijdens de broedperiode en het opgroeien van de jongen moeten extra veel levende voedseldieren worden aangeboden. Vooral stukjes runderhart, eendaags muizen en eendaags ratten meelwormen en maden..

Inventarisatie fokverslagen.

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, april 2000, blz. 146 e.v..

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt.

Voeding, drinken en badwater.

De Vlagstaart scharrelaar is een insecteneter.

Ze eten insecten, kleine dieren, maar ook wel wat fruit en zaden.

Het voedselaanbod moet bestaan uit kattevoer uit blik, eendags muizen, -ratten, -kuikens, ontvelde kippenpoten, meelwormen, gehakballetjes (gevuld met Gistocal) en maden.

Deze voedseldieren worden bevochtigd met multivitaminen, zonnebloemolie en bestrooid met Gistocal vermengd met Breedmax en Spirulina. Op deze wijze wordt de voedingswaarde van de voedseldieren verhoogd.

Ook universeelvoer, beokorrels zijn een goede aanvulling op het menu.

De vogels krijgen naast vers drinkwater ook schoon badwater. Iedere dag krijgen de vogels vers badwater in kunststof badschalen.

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Vlagstaart scharrelaars die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.

De vogels kunnen vijf jaar als Eigen Kweek worden ingezonden en worden ondergebracht in een kleine kistkooi.

Identificatie en registratie.

Het beleid van de NBvV is er op gericht dat iedere vogel die bij haar leden in kooien, vluchten of volières worden gehouden tijdig voorzien wordt van een naadloos gesloten pootring. Deze ringen worden door de bond in eigen beheer vervaardigd. In de ring zijn gegevens gegraveerd die verwijzen naar het geboortjaar, het kweeknummer van de eerste eigenaar, de aanduiding van de bond en een volgnummer.

De geadviseerde ringmaat voor de Vlagstaart scharrelaar is 5,4 mm.

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze registratie is voor de Vlagstaart scharrelaar niet verplicht.

Aanschaf.

De aanschaf van Vlagstaart scharrelaar als volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt. Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Na aankoop van een vogel bij een fokker, moet deze tenminste gedurende een periode van vier weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de Vlagstaart scharrelaar is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en geen onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het twijfelachtig of Vlagstaart scharrelaars enige kans van overleving hebben.

De aanwezigheid van predatoren en de afwezigheid van het juiste voer in de winterperiode zal de ontwikkeling tot een invasieve soort tegen gaan.

Deze vogelsoort zal zich niet explosief in de natuur ontwikkelen noch schadelijk zijn voor de Nederlandse natuur en het Nederlands ecosysteem. Bij ontsnapping uit de volièere of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn en Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze houderijrichtlijn opgesteld.

Daarbij werd praktijkervaring ingebracht door H.Th.J. Lammers, fokker van Scharrelaars.

Literatuur.

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volièere- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volièere- en kooivogels door leden van de NBvV.

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren 2013-2

Josep del Hoyo, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*,

uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 2001, deel 6, ISBN 8487333430X

Links.

BirdLife International. 2012. *Coracias spatulatus*. The IUCN Red List of Threatened Species 2012: e.T22682883A40537588.<www.iucnredlist.org>.

www.ibc.lynxeds.com www.vogelindex.nl

Specifieke houderijrichtlijn Hartlaub's toerako

2021, versie 1.2

NBvV code F2 17.031.008

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Musophagiformes
Familie: Musophagidae = toerako's
Geslacht: Tauraco

Soort: **Tauraco hartlaubi hartlaubi**

Soorten/ondersoorten:

Er zijn drie ondersoorten
Tauraco h. caerulescens
Tauraco h. crimalis
Tauraco h. medius

Land van herkomst:

Kenya; Tanzania, United Republic of; Uganda.

Oorspronkelijk biotoop:

Dichte wouden, langs oevers van rivieren of in hoge bomen in dit gebied.

Beschrijving vogel:

De Harlaub's toerako heeft als synoniem Vlamtoerako.

De vogel is 40 – 42 cm lang.

Er is geen onderscheid in kleur tussen de man en de pop. Het verdient aanbeveling daartoe een endoscopisch of DNA onderzoek via de veren te laten uitvoeren.

De snavel is kort, stomp en hoornkleurig. De oogring is oranje, de iris en pupil zwart.

De oogteugel is vanaf de snavelbasis zwart en gaat over in een klein wit veerveld, dat loopt tot aan de zijkant van het oog. Achter deze witte vlek loopt een klein rood veerveld in de richting van de nek. Onder dit rode veerveld loopt een smalle witte oogstreep vanaf de oogteugel in de richting van de nek.

De kopbevedering is zwart en gaat vanaf het voorhoofd over in een ronde opstaande kuifvorm naar de nek. De nek, rug en stuit zijn donkergroen.

de keel, borst, flanken en buik zijn olijfgroen. Het onderlichaam is donkerblauw.

De vleugeldekkveren zijn blauw. De vleugelpennen zijn kort en blauw, aan de onderzijde fel rood. De buitenste vleugelpennen zijn ook rood. De staartpennen zijn donkerblauw, lang en aan het uiteinde half rond. De pootkleur is donkergrijs, met donkere nagels.

Status in relatie tot relevante wetgeving.

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

- a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;

- b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
- c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten
onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);
- d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie:
Verordening (EU) Nr. 2019/2117 van 29 november 2019.

Opmerkingen:

De Hartlaub's toerako is geplaatst op de CITES appendix II en de Europese soortenlijst bijlage B.

In de versie 1.2 van 2020 is de rubriek Aankoop en Verkoop aangepast aan de nieuwste CITES verordeningen.

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Least Concern ver 3.1, 2012 = niet bedreigd.

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de volièr- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtname van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met volièr- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de **Hartlaub's toerako** is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaalgedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte volièr- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volièr- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen⁷ van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

⁷ Cie DE&W NBvV, Monografie "Het communiceren met kooi- en volièrevogels", 2020, uitgave NBvV Documentnummer 2020 DE&W 04

Gezondheid.

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Harlaub's toerako lang in een goede gezondheid verkeren. In de avicultuur kan deze vogelsoort ongeveer 20 jaar oud worden. Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij toerako's bekend zijn.

Veel voorkomende ziekten kunnen zijn::
Virale aandoeningen;
Bacteriële en mycotische aandoeningen;
Parasitaire aandoeningen;

Toerako's zijn gevoelig voor ijzerstapeling. Voorkom het voeren van zachtvoer waar teveel ijzerhoudende elementen in zitten.

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van volière- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor de Harlaub's toerako.

Hartlaub's toerako's worden bij voorkeur ondergebracht in een volière of lange vlucht, bij voorkeur van metaal (aluminium).

Een vlucht of volière moet een stahoogte hebben van minimaal 200 cm. De lengte is het belangrijkste. Hoe langer, hoe beter. Een vlucht is b.v. minimaal 300 cm lang en ca. 100 cm. breed.

De vlucht of volière moeten wel door middel van beplanting enige beschutting bieden aan de vogels.

Daarnaast moet een gedeelte afgeschermd zijn tegen wind en water.

Het verdient aanbeveling tijdens het broedseizoen de vogels onder te brengen in een verwarmde binnenvolière.

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Ondanks het feit dat de Toerako's nog wel eens agressief kunnen zijn naar soortgenoten kunnen in de vlucht of volière ook andere vogels worden ondergebracht. Vorkomen moet worden dat er meer dan 1 koppel Toerako's in dezelfde vlucht of volière zit.

Voorwaarde is dat er een goede harmonie in de volière heerst.

Het fokken met de Harlaub's toerako's.

Hartlaub's toerako's zijn soms in hun tweede levensjaar broedrijp.

Ervaren fokkers gebruiken liever wat oudere vogels.

Afhankelijk van het weer begint het broedseizoen in het voorjaar.

De vogels broeden het liefst in een ruime nestgelegenheid dat kan bestaan uit een horizontaal aangebrachte fruitmand of een eendenkorf gevlochten van wilgentenen. Het nest dat daarin wordt gemaakt is vrij eenvoudig. Het lijkt wel wat op een duivennest.

Per broedseizoen wordt eenmaal met het koppel gebroed. Een tweede ronde is mogelijk als tijdens de eerste broedronde onbevuchte eieren zijn gelegd.

In deze broedronde worden 2 eieren gelegd, die door de pop en soms ook door de man worden uitbroed.

De broedtijd is vanaf het eerste ei ongeveer 22 - 31 dagen. Het uitkomstpercentage is erg afhankelijk van de periode waarin gebroed wordt. In het najaar, als het aantal uren daglicht erg laag wordt, ontstaat een laag uitkomstpercentage.

De ouders brengen zelf de jongen groot.

In de periode tot aan de jeugdruï is er geen opvallend sterftcijfer.

De jonge vogels komen vlot door de jeugdruï.

Inventarisatie fokverslagen.

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, febr. 1996, blz. 82 e.v.

Vogellexpresse, 1994, no. 2, blz. 16 e.v.

Vogellexpresse, 2008, no. 4, blz. 142 e.v.

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol sinds 1994 met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt..

Voeding, drinken en badwater.

Harlaub's toerako's zijn vruchteneters.

In de avicultuur wordt meer en meer overgegaan op pelletvoeding.

Tijdens de rustperiode wordt de T 16 korrel van Nutribird gevoerd. In deze korrel zitten alle voedingsstoffen voor de toch wel grote vruchteneter.

In het broedseizoen wordt overgeschakeld op de T 20 korrel. Deze bevat meer eiwit.

Naast het basisvoer, bestaande uit pelletvoeding, hebben de vogels ook behoefte aan dierlijke eiwitten. Deze kunnen in de vorm van zachtvoer of eivoer aan de vogels worden verstrekt.

Dit type voer wordt ook fabriekmatig aangeboden maar er zijn ook veel vogelliefhebbers die hun eigen eivoer op kundige wijze maken. Vaak worden aan het universeelvoer wat meelwormen toegevoegd.

Kiemzaden, groenten en fruit zoals druiven, mango, krenten, rozijnen en appels kunnen een aanvulling vormen op de voeding van de vogels. Hierbij moet wel rekening worden gehouden met de hoge vochtwaarden die geen echte voedingswaarde hebben.

Voorkom het geven van sinaasappels en citrusvruchten in verband met het ijzergehalte van dit fruit.

Voor een goede spijsvertering is het nodig dat de vogels over kiezel, kalk en grit kunnen beschikken.

Vogels hebben ook mineralen nodig. Tekorten aan mineralen kunnen ernstige gezondheidsproblemen geven. Om dit te voorkomen zijn diverse eivoeders en voedings-supplementen beschikbaar.

De Harlaub's toerako heeft een lagere wateropname dan b.v. kanaries

De opname bedraagt 40 – 60 ml/kg. per dag.

Dagelijks dient schoon drinkwater in drinkfontein-tjes of drinkflesjes te worden aangeboden waarbij deze fontein-tjes of flesjes ook dagelijks schoongemaakt worden.

Hartlaub's toerako's krijgen in de volière regelmatig badwater in open badschalen.

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Hartlaub's toerako's die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.

Ze worden drie jaar als Eigen Kweek gevraagd en onder gebracht in een tentoonstellingsvolière.

Identificatie en registratie.

Alle vogelsoorten die voorkomen op de Europese soortenlijst, bijlage B, moeten om gehouden te mogen, voorzien zijn van een naadloos gesloten pootring.

Ook het beleid van de NBvV is er op gericht dat iedere vogel die bij haar leden in kooien, vluchten of volièrës wordt gehouden tijdig voorzien wordt van een naadloos gesloten pootring. Deze ringen worden door de bond in eigen beheer vervaardigd. In de ring zijn gegevens gegraveerd die verwijzen naar het geboortjaar, het kweeknummer van de eerste eigenaar, de aanduiding van de bond en een volgnummer.

De geadviseerde ringmaat voor de Hartlaub's toerako is 8 mm.

De houder van een ongeringde vogelsoort dat geplaatst is op de bijlage B van de Europese soortenlijst moet kunnen aantonen hoe die de vogel in bezit is gekomen.

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze vorm van registratie is voor de Hartlaub's toerako niet verplicht.

Aankoop en Verkoop.

De aanschaf van Hartlaub's toerako's als volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf, vogelmarkt of vogelbeurs zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt.

Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Omdat de Hartlaub's toerako geplaatst is op de Europese soortenlijst, bijlage B, moet de verkoper voor iedere verkochte vogel een overdrachtverklaring opstellen en een exemplaar daarvan beschikbaar stellen aan de koper.

Daarnaast verdient het aanbeveling ook een kopie van deze houderijrichtlijn aan de koper beschikbaar te stellen

Na aankoop van een vogel bij een fokker, op een vogelmarkt of op een vogelbeurs moet deze tenminste gedurende een periode van vier weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de Hartlaub's toerako is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en geen onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het twijfelachtig of Hartlaub's toerako enige kans van overleving hebben.

De aanwezigheid van predatoren zal de ontwikkeling tot een invasieve soort tegen gaan. Deze vogelsoort zal zich niet explosief in de natuur ontwikkelen noch schadelijk zijn voor de Nederlandse natuur en het Nederlands ecosysteem. Bij ontsnapping uit de volière of vogelkooi zal deze vogelsoort vermoedelijk geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade. veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn,-ethiek en Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze houderijrichtlijn opgesteld.

Literatuur.

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

Stichting Diergeneeskundig memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren, 2013-2

Josep del Hoyo, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*,

uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 1997, deel 4, ISBN 8487334229

Links:

BirdLife International. 2012. *Tauraco hartlaubi*. The IUCN Red List of Threatened Species 2012: e.T22688365A39055485.<www.iucnredlist.org>.

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

Specifieke houderijrichtlijn Witwangtoerako

2021, versie 1.2

NBvV code F2 17.031.020

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Musophagiformes
Familie: Musophagidae = toerako's
Geslacht: Tauraco

Soort: **Tauraco leucotis leucotis**

Soorten/ondersoorten:

Er is een ondersoort:
Tauracol. donalsoni

Land van herkomst:

Eritrea; Ethiopia; South Sudan; Sudan

Oorspronkelijk biotoop:

Bosrijk gebied

Beschrijving vogel:

De Witwangtoerako heeft als synoniem Witoortoerako.

De vogel is 42 – 43 cm lang.

Er is geen onderscheid in kleur tussen de man en de pop. Het verdient aanbeveling daartoe een endoscopisch of DNA onderzoek via de veren te laten uitvoeren.

De snavel is oranje. De naakte oogring is oranje waarbij de bovenzijde van deze oogring voorzien is van een aantal uitsteeksels. De iris is donkerbruin met een zwarte pupil.

Vanaf de snavelinplant tot aan de oogring bevindt zich een wit veerveld. dat aan de onderzijde begrensd wordt door een zwarte oogstreep die eindigt bij de oogring. De wangstreek is olijfgroen maar wordt begrensd door een verticaal wit veerveld dat vanaf de zwarte kopbevedering doorloopt tot in de hals. Het voorhoofd is olijfgroen. De bovenzijde van de kop is zwart. Deze bevedering gaat over in een rondlopende, niet spitse, kuifbevedering tot aan de nek. De nek is olijfgroen.

De keel, hals en borst zijn olijfgroen. De buik, onderlichaam en onderstaart dekveren zijn grijsblauw.

De kleine vleugeldekveren zijn olijfgroen. De overige dekveren zijn donkerblauw. De vleugelslagpenen zijn zwart met een rode buitenzoom. De staartpenen zijn donkerblauw. De pootkleur is donkergrijs tot zwart met donkere nagels.

Status in relatie tot relevante wetgeving

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

- a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;
- b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
- c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);
- d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 2019/2117 van 29 november 2019.

Opmerkingen:

De Witwangtoerako is geplaatst op de CITES appendix II en de Europese soortenlijst bijlage B.

In de versie 1.2 van 2020 is de rubriek Aankoop en Verkoop aangepast aan de nieuwste CITES verordeningen.

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Least Concern ver 3.1, 2012 = niet bedreigd.

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de voliëre- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtname van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met voliëre- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de *Witwangtoerako*

is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte voliëre- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van voliëre- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen⁸ van de vogels. De manier waarop met deze

⁸ Cie DE&W NBvV, *Monografie "Het communiceren met kooi- en voliërevogels"*. 2020, uitgave NBvV. Documentnummer 2020 DE&W 04.

kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid.

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Witwangtoerako lang in een goede gezondheid verkeren. In de avicultuur kan deze vogelsoort ongeveer 20 jaar oud worden. Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij toerako's bekend zijn.

Veel voorkomende ziekten kunnen zijn::
Virale aandoeningen;
Bacteriële en mycotische aandoeningen;
Parasitaire aandoeningen;

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van volière- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor de Witwangtoerako.

Witwangtoerako's worden bij voorkeur ondergebracht in een volière of lange vlucht, bij voorkeur van metaal (aluminium)..

Een vlucht of volière moet een stahoogte hebben van minimaal 200 cm. De lengte is het belangrijkste. Hoe langer, hoe beter. Een vlucht is bijvoorbeeld 400 cm lang en ca. 100 cm. breed.

De vlucht of volière moeten wel door middel van beplanting enige beschutting bieden aan de vogels.

Daarnaast moet een gedeelte afgeschermd zijn tegen wind en water.

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze wordt uitgegeven door de NBvV.

Ondanks het feit dat de Toerako's nog wel eens agressief kunnen zijn naar soortgenoten kunnen in de vlucht of volière ook andere vogels worden ondergebracht.

Voorwaarde is wel dat er een goede harmonie in de volière heerst.

Het fokken met de Witwangtoerako's.

Witwangtoerako's zijn soms in hun tweede levensjaar broedrijp.

Ervaren fokkers gebruiken liever wat oudere vogels.

Afhankelijk van het weer begint het broedseizoen in het voorjaar.

De vogels broeden het liefst in een ruime nestgelegenheid dat kan bestaan uit een horizontaal aangebrachte fruitmand of een eendenkorf gevlochten van wilgentenen. Het nest dat daarin wordt gemaakt is vrij eenvoudig. Het lijkt wel wat op een duivennest.

Per broedseizoen wordt eenmaal met het koppel gebroed. Een tweede ronde is mogelijk als tijdens de eerste broedronde onbevuchte eieren zijn gelegd.

In deze broedronde worden 2 eieren gelegd, die door de pop worden uitgebroed.

De broedtijd is vanaf het eerste ei ongeveer 24 dagen. Het uitkomstpercentage is erg afhankelijk van de periode waarin gebroed wordt. In het najaar, als het aantal uren daglicht erg laag wordt, ontstaat een laag uitkomstpercentage.

De ouders brengen zelf de jongen groot.

In de periode tot aan de jeugdruï is er geen opvallend sterftcijfer.

De jonge vogels komen vlot door de jeugdruï.

Inventarisatie fokverslagen.

Vogellexpresse, 2003, no. 6, blz. 9 e.v.

Vogellexpresse, 2005, no. 1, blz. 27 e.v.

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, juli 2015, blz. 10 e.v.

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt..

Voeding, drinken en badwater.

Witwangtoerako's zijn vruchteneters.

In de avicultuur wordt meer en meer overgegaan op pelletvoeding.

Tijdens de rustperiode wordt de T 16 korrel van Nutribird gevoerd. In deze korrel zitten alle voedingsstoffen voor de toch wel grote vruchteneter.

In het broedseizoen wordt overgeschakeld op de T 20 korrel. Deze bevat meer eiwit.

Naast het basisvoer, bestaande uit pelletvoeding, hebben de vogels ook behoefte aan dierlijke eiwitten. Deze kunnen in de vorm van zachtvoer of eivoer aan de vogels worden verstrekt.

Dit type voer wordt ook fabriekmatig aangeboden maar er zijn ook veel vogelliefhebbers die hun eigen eivoer op kundige wijze maken. Vaak worden aan het universeelvoer wat meelwormen toegevoegd.

Kiemzaden, groenten en fruit zoals druiven, mango, krenten, rozijnen en appels kunnen een aanvulling vormen op de voeding van de vogels. Hierbij moet wel rekening worden gehouden met de hoge vochtwaarden die geen echte voedingswaarde hebben.

Voor een goede spijsvertering is het nodig dat de vogels over kiezel, kalk en grit kunnen beschikken.

Vogels hebben ook mineralen nodig. Tekorten aan mineralen kunnen ernstige gezondheidsproblemen geven. Om dit te voorkomen zijn diverse eivoeders en voedings supplementen beschikbaar.

De Witwangtoerako heeft een lagere wateropname dan b.v. kanaries

De opname bedraagt 40 – 60 ml/kg. per dag.

Dagelijks dient schoon drinkwater in drinkfonteintjes of drinkflesjes te worden aangeboden waarbij deze fonteintjes of flesjes ook dagelijks schoongemaakt worden.

Witwangtoerako's krijgen in de volière regelmatig badwater in open badschalen.

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Witwangtoerako's die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.

Ze worden drie jaar als Eigen Kweek gevraagd en onder gebracht in een tentoonstellingsvolière.

Identificatie en registratie.

Alle vogelsoorten die voorkomen op de Europese soortenlijst, bijlage B, moeten om gehouden te mogen voorzien zijn van een naadloos gesloten pootring.

Ook het beleid van de NBvV is er op gericht dat iedere vogel die bij haar leden in kooien, vluchten of volières wordt gehouden tijdig voorzien wordt van een naadloos gesloten pootring. Deze ringen worden door de bond in eigen beheer vervaardigd. In de ring zijn gegevens gegraveerd die verwijzen naar het geboortjaar, het kweeknummer van de eerste eigenaar, de aanduiding van de bond en een volgnummer.

De geadviseerde ringmaat voor de Witwangtoerako is 8 mm.

De houder van een ongeringde vogelsoort dat geplaatst is op de bijlage B van de Europese soortenlijst moet kunnen aantonen hoe die de vogel in bezit is gekomen.

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze vorm van registratie is voor de Witwangtoerako niet verplicht.

Aankoop en Verkoop.

De aanschaf van Witwangtoerako's als kooi- of volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf, vogelmarkt of vogelbeurs zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt.

Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Omdat de Witwangtoerako geplaatst is op de Europese soortenlijst, bijlage B, moet de verkoper voor iedere verkochte vogel een overdrachtverklaring opstellen en een exemplaar daarvan beschikbaar stellen aan de koper.

Daarnaast verdient het aanbeveling ook een kopie van deze houderijrichtlijn aan de koper beschikbaar te stellen

Na aankoop van een vogel bij een fokker, op een vogelmarkt of op een vogelbeurs moet deze tenminste gedurende een periode van vier weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevordering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de Witwangtoerako is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het twijfelachtig of Witwangtoerako enige kans van overleving hebben.

De aanwezigheid van predatoren zal de ontwikkeling tot een invasieve soort tegen gaan. Deze vogelsoort zal zich niet explosief in de natuur ontwikkelen noch schadelijk zijn voor de Nederlandse natuur en het Nederlands ecosysteem. Bij ontsnapping uit de volière of vogelkooi zal deze vogelsoort vermoedelijk geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn en Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze houderijrichtlijn opgesteld.

Literatuur.

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

Stichting Diergeneeskundig memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren, 2013-2

Josep del Hoyo, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*,
uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 1997, deel 4, ISBN 8487334229

Links:

BirdLife International 2012. *Tauraco leucotis*. The IUCN Red List of Threatened Species. Version 2015.2. <www.iucnredlist.org>.

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

Specifieke Houderijrichtlijn

Livingstone toerako

2021, versie 1.2

NBvV code F2 17.031.010

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Passeriformes = zangvogels
Familie: Musophagidae = toerako's
Geslacht: Tauraco

Afbeelding

zie NBvV Vogelindex

Soort: **Tauraco livingstonii livingstonii**

Soorten/ondersoorten:

Er zijn twee ondersoorten.
Tauraco l. cabanisi
Tauraco l. reichenowi

Land van herkomst:

Burundi; Malawi; Mozambique; South Africa; Tanzania, United Republic of; Zimbabwe.

Oorspronkelijk biotoop:

Langs het kustgebied en groene bergwouden.

Beschrijving vogel:

De Livingstone toerako heeft een grootte van 45 – 46 cm.

Er is geen duidelijk onderscheid tussen de man en de pop.

Geslachtsbepaling kan plaats vinden via een endoscopisch onderzoek of een DNA onderzoek met behulp van de veren van de vogels.

De snavel is kort en donkerrood. De oogring is donkerrood, de iris rood met een zwarte pupil. De oogring is aan de voorzijde onderbroken door een witte oogteugel links onder het oog overgaat in een zwart veerveld. Onder het oog loopt een witte oogstreep die doorloopt tot over de oorstreek.

De kopbevedering is groen. De kopbevedering bestaat uit lange veren die vanaf het voorhoofd spits omhoog lopen en eindigen in een wit uiteinde, wat de kop een spitse kuif met een witte kam geeft die loopt tot in de nek.

De nek is groen. De rug en stuit zijn blauwgroen. De hals, keel en borst zijn groen. De buik is geelgroen en het onderlichaam is donkerblauw.

De vleugeldekenveren zijn groen blauw. De vleugelpennen zijn blauw met een lichte metaalglans. De buitenste vleugelpennen zijn donkerrood.

De staartpennen zijn donkerblauw. De poten zijn grijs met donkere nagels.

Status in relatie tot relevante wetgeving

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en

- artikel 8.4 eerste lid;
- b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
 - c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten
onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);
 - d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie:
Verordening (EU) Nr. 2019/2117 van 29 november 2019.

opmerkingen:

De Livingstone toerako staat op de CITES appendix II en op de Europese soortenlijst, bijlage B.

In de versie 1.2 van 2020 is de rubriek Aankoop en Verkoop aangepast aan de nieuwste CITES verordeningen.

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Least Concern ver 3.1, 2012 = niet bedreigd

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de volière- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met volière- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de **Livingstone toerako**

is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte volière- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volière- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van deze natuurlijke gedragingen van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid.

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Livingstone toerako lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij toerako's bekend zijn.

Veel voorkomen ziekten bij toerako's kunnen ingedeeld worden in onderstaande groepen:

Virale aandoeningen

Bacteriële en mycotische aandoeningen

Parasitaire aandoeningen

Metabole en erfelijke aandoeningen

Traumatische aandoeningen

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van voliëre- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor de Livingstone toerako.

Livingstone toerako's kunnen gehuisvest worden in een ruime beplante voliëre. De afmeting van de voliëre kan b.v. 500 x 350 x 200 cm zijn.

In de voliëre kunnen ook andere vogelsoorten worden ondergebracht.

De vogels blijven vrijwillig buiten vliegen bij temperaturen minder dan 15° C. De vogels zijn winterhard, maar een vorstvrij nachthok is wel aan te bevelen.

Vogels zijn gevoelig voor mist/vocht. In de herfst met nachten met kans op nevel, mist, koude en regen worden de vogels binnen gehouden, tenzij de voliëre zelf tocht en vorstvrij is gebouwd.

Voorkomen moet worden dat de temperatuur in het nachthok daalt onder de 5° C omdat dan de kans op het bevriezen van nagels en tenen erg groot wordt.

Livingstone toerako's hebben (dag) licht nodig. Alleen dan krijgen ze voldoende tijd voor voedselopname en de opbouw van een algemene conditie.

Uitgangspunt is dat de vogels tenminste 15 uren daglicht krijgen. Tijdens de rustperiode is een minimum van 12 uur voldoende.

Licht is belangrijk, daarom moeten binnenvoerblijven voorzien worden van kunstmatige verlichting door middel van verlichtingsarmaturen. De voorkeur gaat uit naar het gebruik van lichtbronnen die ook een hoeveelheid UV straling uitzenden. Een normale TL buis voldoet hieraan.

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Voor de Livingstone toerako is aanvullend onderstaand van toepassing:

Het zijn sterke vogels en bestand tegen wisselingen in het weer.

In het broedseizoen kan de man agressief zijn naar de pop. ok kan de man agressief zijn naar aanwezige mannelijke grondvogels.

Het fokken met de Livingstone toerako.

De Livingstone toerako's zijn aan het einde van hun tweede jaar broedrijp.

Het broedseizoen begint omstreeks juni.

Ze maken zelf een nest in een horizontaal opgehangen eendenkorf of in een korfnest, van b.v. 30 x 30 x 10 cm. die dan zo hoog mogelijk wordt aangebracht. De vogels maken dan een slordig bekleed nest van grashalmen, tabaksstengels en of kokosvezels.

Per broedjaar worden maximaal twee broedronden mogelijk gemaakt.

Per broedronde worden een tot twee eitjes gelegd die door de beide ouders worden uitgebroed.

De broedtijd is 22 – 24 dagen met een tussenpoos van twee dagen waarna het uitkomstpercentage vaak 100% is.

De ouders brengen samen de jongen groot.

In de periode tot aan de jeugdruï is er geen opvallend sterftcijfer.

Inventarisatie fokverslagen.

Vogelexpressie 2013, no. 3, blz. 254 e.v.

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt.

Voeding, drinken en badwater.

Livingstone toerako's zijn vruchten en insecten eters.

Als basisvoer geven we een prima ijzerarm universeelvoer (Tovo) en insectenpaté met een weinig witte meelwormen, wasmotlarven, buffalo's, vliegen, spinnen, sprinkhanen en eivoer. Dit moet dagelijks vers verstrekt worden. Daarnaast kunnen ook bessen en ander fruit zoals appel, peer, banaan en kiwi worden aangeboden. De Livingstone toeraka wordt ook wel "bananen-eter" genoemd.

Ook kunnen in plaats van vers fruit pellets gegeven worden in de samenstelling van T20 van Nutribird

en Carrot Corn korrels van Versela Laga.

Het voedsel moet (in meerdere bakken,) op verschillende plaatsen en hoogten in de volière of vlucht aangeboden worden.

Tijdens het broedeizoen moet aan de jonge vogels voer in de vorm van insecten worden gegeven. Naast levende en of diepvriesinsecten kan ook als aanvulling insectenpaté worden gegeven.

In het totale voedsel aanbod mag grit en kiezel niet ontbreken. Ook wordt sepia gegeven voor de kalkopbouw van de jonge vogels.

Ook kunnen ter bevordering van de algehele conditie voedingssupplementen worden verstrekt in de vorm van vitamines, mineralen en aminozuren.

De vogels hebben schoon en vers drinkwater nodig.

Het is ook wenselijk dat regelmatig schoon en vers badwater, in de volière bij voorkeur in schalen en in de broedkooien in deels gesloten badhuisjes die buiten de kooi aan tralies worden gehangen, tot hun beschikking staat.

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Livingstone toerako's die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling. De vogels kunnen drie jaar als Eigen kweek worden ingezonden en worden tijdens de tentoonstelling ondergebracht in een tentoonstellingsvolière..

Identificatie en registratie.

Alle vogelsoorten die voorkomen op de Europese soortenlijst, bijlage B, moeten omgehouden te mogen voorzien zijn van een naadloos gesloten pootring. Ook het beleid van de NBvV is erop gericht dat iedere vogel die bij haar leden in kooien, vluchten of volières worden gehouden tijdig voorzien wordt van een naadloos gesloten pootring. Deze ringen worden door de bond in eigen beheer vervaardigd. In de ring zijn gegevens gegraveerd die verwijzen naar het geboortjaar, het kweeknummer van de eerste eigenaar, de aanduiding van de bond en een volgnummer.

De voorgeschreven ringdiameter is 8 mm.

De houder van een vogelsoort dat geplaatst is op de bijlage B van de Europese soortenlijst moet kunnen aantonen hoe die de vogel in bezit is gekomen. De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze vorm van registratie is voor de Livingstone toerako niet verplicht.

Aankoop en Verkoop.

De aanschaf van de Livingstone toerako als volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf, zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt.

Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Omdat de Livingstone toerako geplaatst is op de Europese soortenlijst, bijlage B, moet de verkoper voor iedere verkochte vogel een overdrachtverklaring opstellen en een exemplaar daarvan beschikbaar stellen aan de koper.

Daarnaast verdient het aanbeveling ook een kopie van deze houderijrichtlijn aan de koper beschikbaar te stellen

Na aankoop van een vogel bij een fokker moet deze tenminste gedurende een periode van vier weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de Livingstone toerako is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en geen onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het twijfelachtig of Livingstone toerako's enige kans van overleving hebben.

De aanwezigheid van predatoren zal de ontwikkeling tot een invasieve soort tegen gaan. Deze vogelsoort zal zich niet explosief in de natuur ontwikkelen noch schadelijk zijn voor de Nederlandse natuur en het Nederlands ecosysteem. Bij ontsnapping uit de volière of

vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn en Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebber is deze houderijrichtlijn opgesteld.

Literatuur

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren 2013-2

Josep del Hoyo, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*,
uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 1997, deel 4, ISBN 8487334253

Links.

BirdLife International 2014. *Tauraco livingstonii*. The IUCN Red List of Threatened Species. Version 2015.2. <www.iucnredlist.org>.

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

Specifieke houderijvoorschrift Groenkuif toerako

2021, versie 1.2

NBvW code F2. 17.031.020

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Musophagiformes
Familie: Musophagidae = toerako's
Geslacht: Tauraco

Soort: **Tauraco persa persa**

Soorten/ondersoorten:

Er zijn twee ondersoorten
Tauraco p. buffoni
Tauraco p. zenkeri

Land van herkomst:

Angola (Angola); Benin; Cameroon; Central African Republic; Congo;
Congo, The Democratic Republic of the; Côte d'Ivoire; Equatorial Guinea; Gabon; Gambia;
Ghana; Guinea; Guinea-Bissau; Liberia; Mali; Nigeria; Senegal; Sierra Leone; Togo

Oorspronkelijk biotoop:

Bosrijk gebied waar open grasvelden in de buurt zijn, evenals water.

Beschrijving vogel:

De Groenkuiftoerako heeft als synoniem Groenhelmttoerako.

De vogel is 40 – 42 cm lang.

Er is geen onderscheid in kleur tussen de man en de pop. Het verdient aanbeveling daartoe een endoscopisch of DNA onderzoek via de veren te laten uitvoeren.

De snavel is diep roodoranje met een zwarte punt aan de bovensnavel. De naakte oogring is oranje, de iris is donkerrood met een zwarte pupil.

Vanaf de snavelbasis loopt een witte oogstreep tot tegen de naakte oogring. Onder deze oogstreek bevindt zich een zwart driehoekje dat iets doorloopt tot onder de oogring.

Het voorhoofd, de kop en nek zijn groen met een zilveren waas. Vanaf het voorhoofd loopt een hoge spitse kuif met een boog over in de nekbevedering. Ook deze kuif heeft een zilveren waas. De rug is groen. De stuit en bovenstaartdekveren zijn zwart met een purperkleurige waas.

De keel, hals en borst zijn groen. De pootinplant is zwart. De buik, onderlichaam en de onderstaartdekveren zijn zwart.

De kleine vleugeldekveren zijn groen als de rug. De vleugelpennen zijn zwart. De buitenste vleugelpennen laten een karmozijnrode kleur zien. Ook de onderzijde van de vleugelpennen is rood. De staartpennen zijn zwart.

De pootkleur is donkergrijs tot zwart met donkere nagels.

Status in relatie tot relevante wetgeving.

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

- a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;
- b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
- c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);
- d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 2019/2117 van 29 november 2019.

Opmerkingen:

De Groenkuiftoerako is geplaatst op de CITES appendix II en de Europese soortenlijst bijlage B.

In de versie 1.2 van 2020 is de rubriek Aankoop en Verkoop aangepast aan de nieuwste CITES verordeningen.

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Least Concern ver 3.1, 2012 = niet bedreigd.

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de volière- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtname van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met volière- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de **Groenkuiftoerako** is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte volière- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volière- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen⁹ van de vogels. De manier waarop met deze

⁹ Cie DE&W NBvV, *Monografie "Het communiceren met kooi- en volièrevogels"*. 2020, uitgave NBvV. Documentnummer 2020 DE&W 04.

kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid.

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Groenkuiftoerako lang in een goede gezondheid verkeren. In de avicultuur kan deze vogelsoort ongeveer 20 jaar oud worden. Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij toerako's bekend zijn.

Veel voorkomende ziekten kunnen zijn::
Virale aandoeningen;
Bacteriële en mycotische aandoeningen;
Parasitaire aandoeningen;

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van volière- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor de Groenkuiftoerako.

Groenkuiftoerako's worden bij voorkeur ondergebracht in een volière of lange vlucht, bij voorkeur van metaal (aluminium)..

Een vlucht of volière moet een stahoogte hebben van 200 cm. De lengte is het belangrijkste. Hoe langer, hoe beter. Een vlucht is bij voorkeur 400 cm lang en ca. 100 cm. breed. De vlucht of volière moeten wel door middel van beplanting enige beschutting bieden aan de vogels.

Daarnaast moet een gedeelte afgeschermd zijn tegen wind en water.

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Ondanks het feit dat de Toerako's nog wel eens agressief kunnen zijn naar soortgenoten kunnen in de vlucht of volière ook andere vogels worden ondergebracht.

Voorwaarde is wel dat er een goede harmonie in de volière heerst.

Het fokken met de Groenkuiftoerako's.

Groenkuiftoerako's zijn soms in hun tweede levensjaar broedrijp.

Ervaren fokkers gebruiken liever wat oudere vogels.

Afhankelijk van het weer begint het broedseizoen in het voorjaar.

De vogels broeden het liefst in een ruime nestgelegenheid dat kan bestaan uit een horizontaal aangebrachte fruitmand of een eendenkorf gevlochten van wilgentenen. Het nest dat daarin wordt gemaakt is vrij eenvoudig. Het lijkt wel wat op een duivennest.

Per broedseizoen wordt eenmaal met het koppel gebroed. Een tweede ronde is mogelijk als tijdens de eerste broedronde onbevuchte eieren zijn gelegd.

In deze broedronde worden 2 eieren gelegd, die door de pop worden uitgebroed. De broedtijd is vanaf het eerste ei ongeveer 24 dagen. Het uitkomstpercentage is erg afhankelijk van de periode waarin gebroed wordt. In het najaar, als het aantal uren daglicht erg laag wordt, ontstaat een laag uitkomstpercentage. De ouders brengen zelf de jongen groot. In de periode tot aan de jeugdruï is er geen opvallend sterftcijfer. De jonge vogels komen vlot door de jeugdruï.

Inventarisatie fokverslagen.

Vogel-express, 2013, no. 6, blz. 254 e.v.
Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, juli 2015, blz. 10 e.v.

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt..

Voeding, drinken en badwater.

Groenkuiftoerako's zijn vruchteneters.

In de avicultuur wordt meer en meer overgegaan op pelletvoeding.

Tijdens de rustperiode wordt de T 16 korrel van Nutribird gevoerd. In deze korrel zitten alle voedingsstoffen voor de toch wel grote vruchteneter.

In het broedseizoen wordt overgeschakeld op de T 20 korrel. Deze bevat meer eiwit.

Naast het basisvoer, bestaande uit pelletvoeding, hebben de vogels ook behoefte aan dierlijke eiwitten. Deze kunnen in de vorm van zachtvoer of eivoer aan de vogels worden verstrekt.

Dit type voer wordt ook fabriekmatig aangeboden maar er zijn ook veel vogelliefhebbers die hun eigen eivoer op kundige wijze maken. Vaak worden aan het universeelvoer wat meelwormen toegevoegd.

Kiemzaden, groenten en fruit zoals druiven, mango, krenten, rozijnen en appels kunnen een aanvulling vormen op de voeding van de vogels. Hierbij moet wel rekening worden gehouden met de hoge vochtwaarden die geen echte voedingswaarde hebben.

Voor een goede spijsvertering is het nodig dat de vogels over kiezel, kalk en grit kunnen beschikken.

Vogels hebben ook mineralen nodig. Tekorten aan mineralen kunnen ernstige gezondheidsproblemen geven. Om dit te voorkomen zijn diverse eivoeders en voedingssupplementen beschikbaar.

De Groenkuiftoerako heeft een lagere wateropname dan b.v. kanaries

De opname bedraagt 40 – 60 ml/kg. per dag.

Dagelijks dient schoon drinkwater in drinkfonteinnetjes of drinkflesjes te worden aangeboden waarbij deze fonteinnetjes of flesjes ook dagelijks schoongemaakt worden.

Groenkuiftoerako's krijgen in de volièrè regelmatig badwater in open badschalen.

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Groenkuiftoerako's die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.

Ze worden drie jaar als Eigen Kweek gevraagd en onder gebracht in een tentoonstellingsvolière.

Identificatie en registratie.

Alle vogelsoorten die voorkomen op de Europese soortenlijst, bijlage B, moeten om gehouden te mogen voorzien zijn van een naadloos gesloten pootring.

Ook het beleid van de NBvV is er op gericht dat iedere vogel die bij haar leden in kooien, vluchten of volières wordt gehouden tijdig voorzien wordt van een naadloos gesloten pootring. Deze ringen worden door de bond in eigen beheer vervaardigd. In de ring zijn gegevens gegraveerd die verwijzen naar het geboortjaar, het kweeknummer van de eerste eigenaar, de aanduiding van de bond en een volgnummer.

De geadviseerde ringmaat voor de Groenkuiftoerako is 8 mm.

De houder van een ongeringde vogelsoort dat geplaatst is op de bijlage B van de Europese soortenlijst moet kunnen aantonen hoe die de vogel in bezit is gekomen.

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze vorm van registratie is voor de Groenkuiftoerako niet verplicht.

Aankoop en Verkoop.

De aanschaf van Groenkuiftoerako's als volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf, vogelmarkt of vogelbeurs zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt.

Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Omdat de Groenkuiftoerako geplaatst is op de Europese soortenlijst, bijlage B, moet de verkoper voor iedere verkochte vogel een overdrachtverklaring opstellen en een exemplaar daarvan beschikbaar stellen aan de koper.

Daarnaast verdient het aanbeveling ook een kopie van deze houderijrichtlijn aan de koper beschikbaar te stellen

Na aankoop van een vogel bij een fokker, op een vogelmarkt of op een vogelbeurs moet deze tenminste gedurende een periode van vier weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevordering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de Groenkuiftoerako is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en geen onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het twijfelachtig of Groenkuiftoerako enige kans van overleving hebben.

De aanwezigheid van predatoren zal de ontwikkeling tot een invasieve soort tegen gaan.

Deze vogelsoort zal zich niet explosief in de natuur ontwikkelen noch schadelijk zijn voor de Nederlandse natuur en het Nederlands ecosysteem. Bij ontsnapping uit de volière of vogelkooi zal deze vogelsoort vermoedelijk geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn, dierenethiek en Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze houderijrichtlijn opgesteld.

Literatuur.

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

Stichting Diergeneeskundig memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren, 2013-2

Josep del Hoyo, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*,
uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 1997, deel 4, ISBN 8487334229

Links:

BirdLife International. 2012. *Tauraco persa*. The IUCN Red List of Threatened Species 2012: e.T22688312A39050234. <www.iucnredlist.org>.

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

Specifieke houderijrichtlijn Blauwvleugel bladvogel

2021, versie 1.2

NBvV code F2. 17.017.002

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Passeriformes = zangvogels
Familie: Chloropseidae = bladvogels
Geslacht: Chloropsis

Soort: **Chloropsis cochinchinensis icterophala**

Soorten/ondersoorten:

Er zijn negen ondersoorten.

Land van herkomst:

Cambodia; China; Indonesia; Lao People's Democratic Republic; Malaysia; Myanmar; Thailand; Viet Nam

Oorspronkelijk biotoop:

Hoge bladerdek in regenwouden.

Beschrijving vogel:

De Blauwvleugel bladvogel is een vogel van ca. 16 - 19 cm.

Tussen man en pop zijn kleurverschillen aanwezig.

De man:

De snavel is zwart en puntig. De oogring is zwart met een grijze iris en zwarte pupil.

De oogteugel is zwart en loopt door tot tegen het oog. De wangstreek is zwart en loopt over in een zwarte keeltekening. De baardtekening is donkerblauw. Het voorhoofd is geelachtig en loopt naar de nek toe geel groen weg. De overgang van de nek naar de rug is licht oranje.

De rug, stuit en bovenstaartdekveren zijn groen. De keel heeft een zwarte tekening. De borst en flanken zijn groen. De buik en onderlichaam zijn wat lichter groen dan de borst.

De vleugeldekenveren zijn groen. De middelste vleugelpennen zijn groen met een blauwe waas. De grote vleugelpennen zijn blauw. De middelste staartpennen zijn groen, de buitenste staartpennen zijn blauw. De poten zijn donker met donkere nagels.

De pop:

De pop heeft een witte wangstreek en een grijsachtige oorstreek.

De keeltekening is blauw. De kleur is fletser dan die van de man.

Status in relatie tot relevante wetgeving

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;

b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:

onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;

- c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);
- d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 2019/2117 van 29 november 2019.

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Least Concern ver 3.1, 2012, = niet bedreigd.

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de voliëre- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met voliëre- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de **Blauwvleugel bladvogel** is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte voliëre- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van voliëre- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen ¹⁰van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid.

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Blauwvleugel bladvogel lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij zangvogels bekend zijn.

Veel voorkomen ziekten bij zangvogels kunnen ingedeeld worden in onderstaande groepen:

¹⁰ Cie DE&W NBvV, *Monografie "Het communiceren met kooi- en voliërevogels"*. 2020, uitgave NBvV. Documentnummer 2020 DE&W 04.

Virale aandoeningen
Bacteriële en mycotische aandoeningen
Parasitaire aandoeningen
Metabole en erfelijke aandoeningen
Traumatische aandoeningen

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van voliëre- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor de Blauwvleugel bladvogel.

Blauwvleugel bladvogels kunnen ondergebracht worden in grote goed beplante buitenvolières,

Vogels die in een buitenvolière zijn ondergebracht moeten bij vorst naar binnen worden gebracht.

De vogels blijven vrijwillig buiten vliegen bij temperaturen minder dan 15° C.

Vogels zijn gevoelig voor mist/vocht. In de herfst met nachten met kans op nevel, mist, koude en regen worden de vogels binnen gehouden.

Blauwvleugel bladvogels hebben daglicht nodig. Alleen dan krijgen ze voldoende tijd voor voedselopname en de opbouw van een algemene conditie.

Uitgangspunt is dat de vogels tenminste 15 uren daglicht krijgen. Tijdens de rustperiode is een minimum van 11 uur voldoende.

Licht is belangrijk, daarom moeten binnenvolieren voorzien worden van kunstmatige verlichting door middel van verlichtingsarmaturen. De voorkeur gaat uit naar het gebruik van lichtbronnen die ook een hoeveelheid UV straling uitzenden.

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Voor de Blauwvleugel bladvogel is aanvullend onderstaand van toepassing:

Blauwvleugel bladvogels zijn sociale vogeltjes die in een ruime voliëre met meerdere voerplaatsen goed samengehouden kunnen worden met andere tropische vogels. Naar groene vogels willen ze wel erg agressief zijn. In het broedseizoen willen de mannen nog wel eens hun territorium verdedigen. Dit kan worden onderdrukt door te stoppen met het voeren van meelwormen.

Daarnaast zijn het prachtige vogels om mee te fokken en die ook heel aanhankelijk worden t.a.v. de verzorger.

Het fokken met de Blauwvleugel bladvogel.

Blauwvleugel bladvogels zijn in het tweede jaar broedrijp.

Het broedseizoen begint in het voorjaar zo tussen april en mei, maar ze broeden ook wel het hele jaar door.

Ze maken zelf een nestje in een tropen nestkast, gesloten nestkast of in een beplante voliëre tussen de beplanting.

Per broedseizoen worden niet meer dan twee broedrondes mogelijk gemaakt. Afhankelijk van de omstandigheden kan een derde broedronde ingelast worden.

In iedere broedronde worden 2 tot 3 eitjes gelegd.

De vogels, alleen de pop, broeden zelf de eitjes uit.

De broedtijd bedraagt zo'n 13 - 14 dagen. De man voert de pop tijdens het broeden.

Het gemiddelde uitkomstpercentage is hoog, 90 – 100%.

De ouders brengen zelf hun jongen groot.

In de periode tot aan de jeugdruï is er geen opvallend sterftcijfer.

De jongen komen goed door de jeugdruï.

Inventarisatie fokverslagen.

Archief COM Nederland.

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er sinds 1992 succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt.

Voeding, drinken en badwater.

Blauwvleugel bladvogels zijn vruchten- en insecteneters, maar ook nectardrinkende vogels. Als basisvoer volstaat een prima universeelvoer en insectenpaté met een weinig witte meelwormen, wasmotlarven, buffalo's, vliegen, spinnen, sprinkhanen en eivoer. Dit moet dagelijks vers verstrekt worden. Daarnaast kunnen ook bessen en ander rijp fruit zoals appel, peer en kiwi worden aangeboden.

Zij krijgen de nectar via een droog poeder van b.v. AVES met drinkwater, en in water opgelost poeder van Avian.

Voerfabrikanten zoals Aves en Avian hebben zich gespecialiseerd op voeding voor nectar etende vogels..

In het voer van Aves en Avian zitten alle benodigde voedingsstoffen en mineralen.

Het bereiden van een compleet voer is eenvoudig.

Het voedsel moet in meerdere bakken, op verschillende plaatsen en hoogten in de volière aangeboden worden.

Tijdens de opfok van de jongen moet het menu uit ruim voldoende porties levend voer bestaan.

Nu ook weer zo weinig mogelijk meelwormen.

Deze stimuleren de broeddrijf van de vogels en daardoor worden vaak de nesten met jongen verlaten en beginnen ze weer aan een nieuw legsel.

Bij de opfok van de jongen kunnen ook de nimfen van de meelworm gebruikt worden, de vogels zijn daar dol op.

In de natuur worden in de winterperiode geen insecten opgenomen omdat die er dan onvoldoende beschikbaar zijn. Ook in de volière kan dan het aanbod aan levende insecten worden verlaagd.

Grit, kalk en maagkiesel zijn standaard nodig voor de bevordering van de spijsvertering en de opbouw van calcium. Door de meelwormen te bestuiven met insectenvoer worden de benodigde voedingssupplementen toegediend.

Dagelijks dient schoon drinkwater in drinkfonteinnetjes of drinkflesjes te worden aangeboden waarbij deze fonteinnetjes of flesjes ook dagelijks schoongemaakt worden.

Dagelijks hebben vogels schoon badwater nodig voor het onderhoud van de bevedering.

Badwater moet slechts een beperkte tijd per dag worden verstrekt om vervuiling tegen te gaan. In volières en vluchten moet een voorziening worden getroffen dat vervuiling van de bodembedekking tegen gaat. En laag kranten kan hiervoor wel gebruikt worden. In kooien kan badwater verstrekt worden door middel van kunststof badjes die tijdelijk voor de kooi worden gehangen. In volières kan badwater worden vertrekt in open schalen.

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Blauwvleugel bladvogels die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.

Ze kunnen gedurende drie jaar ingezonden worden als Eigen Kweek en worden ondergebracht in een kleine kistkooi.

Identificatie en registratie.

Het beleid van de NBvV is er op gericht dat iedere vogel die bij haar leden in kooien, vluchten of volières worden gehouden tijdig voorzien wordt van een naadloos gesloten pootring. Deze ringen worden door de bond in eigen beheer vervaardigd. In de ring zijn gegevens gegraveerd die verwijzen naar het geboortjaar, het kweeknummer van de eerste eigenaar, de aanduiding van de bond en een volgnummer.

De geadviseerde ringmaat voor de Blauwvleugel bladvogel is 4 mm.

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze registratie is voor de Blauwvleugel bladvogel niet verplicht.

Aanschaf.

De aanschaf van Blauwvleugel bladvogels als kooi- of volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf, zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt. Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Na aankoop van een vogel bij een fokker, moet deze tenminste gedurende een periode van vier weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de Blauwvleugel bladvogel is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en geen onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het twijfelachtig of Blauwvleugel bladvogels enige kans van overleving hebben.

De aanwezigheid van predatoren zal de ontwikkeling tot een invasieve soort tegen gaan. Deze vogelsoort zal zich niet explosief in de natuur ontwikkelen noch schadelijk zijn voor de Nederlandse natuur en het Nederlands ecosysteem. Bij ontsnapping uit de volièere of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn,-ethiek & Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze houderijrichtlijn opgesteld.

Literatuur.

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren 2013-2

Josep del Hoyo, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*,

uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 2005, deel 10, ISBN 8487334725

Links.

BirdLife International. 2013. *Chloropsis cochinchinensis*. The IUCN Red List of Threatened Species 2013: e.T22734235A50447698.<www.iucnredlist.org>.

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

www.vogelspeciaalclub.nl

Specifieke houderijrichtlijn Oranjeborst bladvogel

2021, versie 1.2

NBvW code F2. 17.017.010

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Passeriformes = zangvogels
Familie: Chloropseidae = bladvogels
Geslacht: Chloropsis

Soort: Chloropsis hardwickii hardwickii

Soorten/ondersoorten:

Tot deze soort worden de volgende ondersoorten gerekend:

Chloropsis h. malayana
Chloropsis h. lazulina
Chloropsis h. melliana

Land van herkomst:

Bangladesh; Bhutan; China; Hong Kong; India; Lao People's Democratic Republic; Macao; Malaysia; Myanmar; Nepal; Thailand; Viet Nam

Oorspronkelijk biotoop:

Hoge bladerdek in regenwouden.

Beschrijving vogel:

De Oranjeborst bladvogel heeft als synoniem: Hardwick's bladvogel.

De Oranjeborst bladvogel is een vogel van ca. 17 - 19 cm.

Tussen man en pop zijn kleurverschillen aanwezig.

De man:

De snavel is donkerblauw, spits en iets gebogen. De oogring is geelgroen, de iris en pupil zijn zwart.

De voorhoofd is zwart en loopt door het oog zwart weg naar de nek. Vanaf de snavelbasis loopt via de wangstreek tot onder de oorstreek een druppelvormig blauw veerveld. De kopbevedering is lichtgrijs en gaat over in een geelgroene kleur in de nek.

De rugdek mantel is lichtgroen en de stuit is lichtgroen.

De keel en hals zijn zwart en vormen een half masker. De borst, buik en onderlichaam zijn oranje.

De buitenste vleugelpennen zijn zwart, de armpennen zijn blauw en de handpennen zijn groen. De staartpennen zijn blauw. De poten zijn donker grijs met zwarte nagels.

De pop:

De kopbevedering is donker groen. Op de kop is geen masker aanwezig. Op de wangstreek is een kleine grijs blauwe wangvlek aanwezig.

De rug en mantel zijn donker groen. De borst en flanken zijn groen. De buik en onderlichaam zijn zwak groengeel.

De vleugelpennen zijn donkergroen. De buitenste vleugelpennen hebben een blauwe zoom. De staartpennen zijn zwart.

Status in relatie tot relevante wetgeving

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

- a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen)
onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;
- b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
- c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten
onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);
- d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 2019/2117 van 29 november 2019.

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Least Concern ver 3.1, 2012, = niet bedreigd.

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de volière- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met volière- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de **Oranjeborst bladvogel** is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte volière- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volière- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen ¹¹van de vogels. De manier waarop met deze

¹¹ Cie DE&W NBvV, *Monografie "Het communiceren met kooi- en volièrevogels"*. 2020, uitgave NBvV. Documentnummer 2020 DE&W 04.

kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart.

Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid.

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Oranjeborst bladvogel lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij zangvogels bekend zijn.

Veel voorkomen ziekten bij zangvogels kunnen ingedeeld worden in onderstaande groepen:

Virale aandoeningen

Bacteriële en mycotische aandoeningen

Parasitaire aandoeningen

Metabole en erfelijke aandoeningen

Traumatische aandoeningen

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van volière- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor de Oranjeborst bladvogel.

Oranjeborst bladvogels kunnen ondergebracht worden in goed beplante buitenvolières, Vogels die in een buitenvolière zijn ondergebracht moeten bij vorst naar binnen worden gebracht.

De vogels blijven vrijwillig buiten vliegen bij temperaturen minder dan 15° C.

Vogels zijn gevoelig voor mist/vocht. In de herfst met nachten met kans op nevel, mist, koude en regen worden de vogels binnen gehouden.

Oranjeborst bladvogels hebben daglicht nodig. Alleen dan krijgen ze voldoende tijd voor voedselopname en de opbouw van een algemene conditie.

Uitgangspunt is dat de vogels tenminste 15 uren daglicht krijgen. Tijdens de rustperiode is een minimum van 11 uur voldoende.

Licht is belangrijk, daarom moeten binnenvolieren voorzien worden van kunstmatige verlichting door middel van verlichtingsarmaturen. De voorkeur gaat uit naar het gebruik van lichtbronnen die ook een hoeveelheid UV straling uitzenden.

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Voor de Oranjeborst bladvogel is aanvullend onderstaand van toepassing:

Oranjeborst bladvogels zijn sociale vogeltjes die in een ruime volière goed samengehouden kunnen worden met andere tropische vogels. In het broedseizoen willen de mannen nog wel eens hun territorium verdedigen. Dit kan worden onderdrukt door te stoppen met het voeren van meelwormen.

Daarnaast zijn het prachtige vogels om mee te fokken en die ook heel aanhankelijk worden t.a.v. de verzorger.

Het fokken met de Oranjeborst bladvogel.

Oranjeborst bladvogels zijn in het tweede jaar broedrijp.

Het broedseizoen begint in het voorjaar zo tussen april en mei.

Ze maken zelf een nestje in een tropen nestkast, gesloten nestkast of in een beplante volière tussen de beplanting.

Per broedseizoen worden niet meer dan twee broedrondes mogelijk gemaakt. Afhankelijk van de omstandigheden kan een derde broedronde ingelast worden.

In iedere broedronde worden 2 tot 5 eitjes gelegd.

De vogels broeden zelf de eitjes uit.

De broedtijd bedraagt zo'n 13 - 14 dagen.

Het gemiddelde uitkomstpercentage is hoog, 90 – 100%.

De ouders brengen zelf hun jongen groot.

In de periode tot aan de jeugdruï is er geen opvallend sterftcijfer.

De jongen komen goed door de jeugdruï.

Inventarisatie fokverslagen.

Er zijn geen fokverslagen aangetroffen.

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er sinds 1982 succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt.

Voeding, drinken en badwater.

Oranjeborst bladvogels zijn vruchten- en insecteneters, maar ook nectardrinkende vogels. Als basisvoer volstaat een prima universeelvoer en insectenpaté met een weinig witte meelwormen, wasmotlarven, buffalo's, vliegen, spinnen, sprinkhanen en eivoer. Dit moet dagelijks vers verstrekt worden. Daarnaast kunnen ook bessen en ander rijp fruit zoals appel, peer en kiwi worden aangeboden.

Zij krijgen de nectar via een droog poeder van b.v. AVES met drinkwater, en in water opgelost poeder van Avian.

Voerfabrikanten zoals Aves en Avian hebben zich gespecialiseerd op voeding voor nectar etende vogels.

In het voer van Aves en Avian zitten alle benodigde voedingsstoffen en mineralen.

Het bereiden van een compleet voer is eenvoudig.

Het voedsel moet in meerdere bakken, op verschillende plaatsen en hoogten in de volière aangeboden worden.

Tijdens de opfok van de jongen moet het menu uit ruim voldoende porties levend voer bestaan.

Nu ook weer zo weinig mogelijk meelwormen.

Deze stimuleren de broeddrift van de vogels en daardoor worden vaak de nesten met jongen verlaten en beginnen ze weer aan een nieuw legsel.

Bij de opfok van de jongen kunnen ook de nimfen van de meelworm gebruikt worden, de vogels zijn daar dol op.

In de natuur worden in de winterperiode geen insecten opgenomen omdat die er dan onvoldoende beschikbaar zijn. Ook in de volièrre kan dan het aanbod aan levende insecten worden verlaagd.

Grit, kalk en maagkiesel zijn standaard nodig voor de bevordering van de spijsvertering en de opbouw van calcium. Door de meelwormen te bestuiven met insectenvoer worden de benodigde voedingssupplementen toegediend.

Dagelijks dient schoon drinkwater in drinkfonteintjes of drinkflesjes te worden aangeboden waarbij deze fonteintjes of flesjes ook dagelijks schoongemaakt worden.

Dagelijks hebben vogels schoon badwater nodig voor het onderhoud van de bevedering. Badwater moet slechts een beperkte tijd per dag worden verstrekt om vervuiling tegen te gaan. In volièrres en vluchten moet een voorziening worden getroffen dat vervuiling van de bodembedekking tegen gaat. En laag kranten kan hiervoor wel gebruikt worden. In kooien kan badwater verstrekt worden door middel van kunststof badjes die tijdelijk voor de kooi worden gehangen. In volièrres kan badwater worden vertrekt in open schalen.

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Oranjeborst bladvogels die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.

Ze kunnen gedurende drie jaar ingezonden worden als Eigen Kweek en worden ondergebracht in een kleine kistkooi.

Identificatie en registratie.

Het beleid van de NBvV is er op gericht dat iedere vogel die bij haar leden in kooien, vluchten of volièrres worden gehouden tijdig voorzien wordt van een naadloos gesloten pootring. Deze ringen worden door de bond in eigen beheer vervaardigd. In de ring zijn gegevens gegraveerd die verwijzen naar het geboortjaar, het kweeknummer van de eerste eigenaar, de aanduiding van de bond en een volgnummer.

De geadviseerde ringmaat voor de Oranjeborst bladvogel is 4 mm.

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze registratie is voor de Oranjeborst bladvogel niet verplicht.

Aanschaf.

De aanschaf van Oranjeborst bladvogels als kooi- of volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf, vogelmarkt of vogelbeurs zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt.

Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Na aankoop van een vogel bij een fokker, op een vogelmarkt of op een vogelbeurs moet deze tenminste gedurende een periode van vier weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de Oranjeborst bladvogel is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het twijfelachtig of Oranjeborst bladvogels enige kans van overleving hebben.

De aanwezigheid van predatoren zal de ontwikkeling tot een invasieve soort tegen gaan. Deze vogelsoort zal zich niet explosief in de natuur ontwikkelen noch schadelijk zijn voor de Nederlandse natuur en het Nederlands ecosysteem. Bij ontsnapping uit de volière of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn en Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze houderijrichtlijn opgesteld.

Literatuur.

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren 2013-2

Josep del Hoyo, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*,

uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 2005, deel 10, ISBN 8487334725

Links.

BirdLife International 2012. *Chloropsis hardwickii*. The IUCN Red List of Threatened Species. Version 2015.2. <www.iucnredlist.org>.

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

www.vogelspeciaalclub.nl

Specifieke houderijrichtlijn Wielewaalzanger

2021, versie 1.2

NBvV code F2. 17.001.003

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Passeriformes
Familie: Cisticolidae = graszangers
Geslacht: Hypergerus

Soort: **Hypergerus atriceps**

Soorten/ondersoorten:

Er zijn geen ondersoorten

Land van herkomst:

Benin; Burkina Faso; Cameroon; Central African Republic; Chad; Congo, The Democratic Republic of the; Côte d'Ivoire; Gambia; Ghana; Guinea; Guinea-Bissau; Mali; Niger; Nigeria; Senegal; Sierra Leone; Togo

Oorspronkelijk biotoop:

Galerijbossen, open gekapt bosterrein en in lage palmbomen.

Beschrijving vogel:

Deze vogel heeft als synoniem Moho.

De Wielewaalzanger is een vogel van 20 cm.

Er is nauwelijks verschil tussen de man en pop. Vaak is de pop iets kleiner.

Het verdient aanbeveling daartoe een endoscopisch of DNA onderzoek via de veren te laten uitvoeren.

De snavel is zwart, lang, spits en iets gebogen. De oogring is zwart, de iris bruinrood met een zwarte pupil. De kopbevedering is zwart met een witte omzoming. Deze tekening loopt door tot over de wang- en oorstreek in de richting van de nek. De rug, stuit en bovenstaartdekveren zijn donkerbruin tot olijfbuin. De keel is zwart met een wit omzoomde bevedering. De hals is tot aan de borst zwart. De borst en buik zijn bruingeel, het onderlichaam is donkerbruin.

De vleugeldekenveren en de slagpennen van de vleugels en staart zijn bruin.

De pootkleur is donker met grijze nagels.

Status in relatie tot relevante wetgeving

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;

b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:

onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;

- c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten); onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014)
- d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 2019/2117 van 29 november 2019.

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Least Concern ver 3.1, 2012 = niet bedreigd.

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de volière- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met volière- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de **Wielewaalzanger** is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte volière- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volière- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen ¹²van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid.

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Wielewaalzanger lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij zangvogels bekend zijn.

¹² Cie DE&W NBvV, *Monografie "Het communiceren met kooi- en volièrevogels"*. 2020, uitgave NBvV. Documentnummer 2020 DE&W 04.

Veel voorkomen ziekten bij zangvogels kunnen ingedeeld worden in onderstaande groepen:
Virale aandoeningen
Bacteriële en mycotische aandoeningen
Parasitaire aandoeningen
Metabole en erfelijke aandoeningen
Traumatische aandoeningen

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van volière- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze onder auspiciën van de NBvV in 2016 is uitgegeven.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor de Wielewaalzanger.

De Wielewaalzangers worden bij voorkeur ondergebracht in een buitenvlucht met een verwarmde binnenvlucht. De breedte van beide vluchten kan 170 cm. zijn, de lengte zo lang mogelijk.

Deze kunnen afmetingen hebben van b.v. 300 cm diep waarvan de buitenvlucht voor de helft overdekt. In de buitenvlucht kan begroeiing aanwezig zijn.

Ook kunnen de vogels per koppel ondergebracht worden in een kooi met b.v. de afmetingen 150 x 100 x 80 cm (lxbxh)

De vogels zijn niet echt winterhard, maar moeten beschutting kunnen vinden tegen tocht en regen.

De temperatuur in het binnenverblijf moet 20° C zijn.

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Voor de Wielewaalzanger is aanvullend onderstaand van toepassing:

De vogels hebben een rustig levendig karakter en kunnen rustige vogels worden die totaal niet bang zijn voor hun verzorger(s). In een volière kunnen Wielewaalzangers als koppel goed samen gehouden worden met Tangara's en Japanse nachtegalen. Voorwaarde is wel dat er niet meerdere broedrijpe mannen tegelijk in dezelfde vlucht of volière geplaatst worden. Dit geldt ook voor jonge vogels. Zodra jonge vogels die samen zitten, volwassen zijn en er mannen bij zitten die in broedstemming komen, kunnen er problemen ontstaan. Het is dan aan te bevelen deze vogels als koppel apart te huisvesten.

Het fokken met de Wielewaalzangers.

De Wielewaalzanger is in het tweede jaar, vanaf ongeveer 11 maanden broedrijp.

Fokdieren die men wil koppelen moeten altijd eerst minimaal een dag, liever twee dagen in het zicht bij elkaar geplaatst worden. Daarna worden ze bij voorkeur gelijktijdig in een nieuw verblijf losgelaten. Gedurende de eerste uren moeten de vogels goed geobserveerd worden. Deze vogelsoort heeft een heel lang broedseizoen van soms wel 7 maanden. Afhankelijk van wat de liefhebber wil kun je het Nederlandse seizoen aanhouden, of door bijlichten het seizoen aanpassen.

Wielewaalzangers maken een nap-vormig nest en gebruiken in de meeste gevallen een gewoon tralienestkastje dat voor kanaries gebruikt wordt. Het nest wordt hoofdzakelijk van bruine kokos, grassen, hooi, sisal gemaakt en afgewerkt met dode bladeren van de ficus of bamboe als deze voorhanden zijn. Het zijn enorme nestbouwers die prachtig afgewerkte

nesten maken. De eerste ronde bouwt de pop het nest geheel alleen in korte tijd, ongeveer twee dagen. In latere ronden helpt de man ook mee. De ronde ingang tot het gesloten nest is ca. 50 mm.

Wel typisch is dat de man in principe niet meevoert. Maar zodra de pop weer op eieren van een volgende ronde zit neemt de man het voeren over en voert hij de jongen tot wel 6 a 7 weken bij.

Meestal worden er twee tot drie eieren gelegd, een enkele keer 1.

De eieren komen na 14 tot 15 dagen uit, beide vogels broeden de eieren uit. De jongen worden in het nest alleen door de pop gevoerd, de eerste dagen met alleen pinky's en buffalows, als ze wat groter zijn ook eivoer. Na 14 tot 16 dagen vliegen de jongen uit. Ze lijken dan op de oudervogels maar zijn veel matter van kleur. Na 6 weken zijn ze helemaal zelfstandig en na ongeveer 4 maanden hebben ze dezelfde kleur als de ouders. Echt ruien doen deze vogels niet, het gaat geleidelijk. Jongen hebben hier totaal geen last van. De meest kritieke periode is van 0 tot 21 dagen. Bij jongen ouder dan 21 dagen is nauwelijks uitval. Jongen tot drie weken vallen soms uit door een bacteriële infectie. Dit is prima te verhelpen als je er op tijd bij bent. Dagelijkse nestcontrole is geen probleem.

Bij jonge vogels is geen onderscheid te zien tussen man en pop.

Inventarisatie fokverslagen.

Fokverslag opgenomen in het archief van COM Nederland

Fokverslag 1995 SIV

Fokverslag www.vogelspeciaalclub.nl

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er in Nederland succesvol vanaf 1996 met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt.

Voeding, drinken en badwater.

Wielewaalzangers zijn echte insecten en fruitetende vogels en krijgen geen zaadmengeling. Ze krijgen een mix van universeelvoer met eivoer waar geweekte pellets(uni complet) door heen zitten en elke dag wat gemalen rundvlees, levende meelwormen, pinky's, mierenpoppen en buffalows. Daarnaast krijgen ze elke dag nectar en fruit. O.a. papaya, mango en blauwe bessen uit de diepvries. In de zomer krijgen ze wat het seizoen heeft, appel, peer, aardbei, druif, banaan. Deze soorten worden afwisselend gegeven. In het broedseizoen worden meer levende insecten gegeven. Als er jongen zijn wordt in de eerste twee weken wat extra vitamine/ mineralen over de insecten gestrooid zodat de jongen dit voldoende binnenkrijgen.

Als zachtvoer wordt universeelvoer, evt. vruchten of insectenpaté, eivoer, gegeven

Zachtvoer kan zelf gemaakt worden met b.v. eivoer van couscous en eieren. Dit bevat veel vocht. Dit eivoer wordt met kant en klaar eivoer uit de winkel gemengd, waardoor er een mooi rul en compleet eivoer ontstaat dat graag gegeten wordt. Universeelvoer is kant en klaar te koop, evenals de pellets.

Het totale voedingsaanbod kan naast grit, kalk, sepia en kiezel nog worden aangevuld met diverse sporenelementen.

Wielewaalzangers baden heel graag. In vluchten en grotere kooien wordt dagelijks vers badwater gegeven in schalen, in de kweekkooien in gesloten badhuisjes. Alle soorten worden graag gebruikt.

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Wielwaalzangers die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling. Ze kunnen drie jaar als Eigen Kweek worden ingezonden en worden ondergebracht in een kistkooi.

Identificatie en registratie.

Het beleid van de NBvV is erop gericht dat iedere vogel die bij haar leden in kooien, vluchten of volières worden gehouden tijdig voorzien wordt van een naadloos gesloten pootring. Deze ringen worden door de bond in eigen beheer vervaardigd. In de ring zijn gegevens gegraveerd die verwijzen naar het geboortjaar, het kweeknummer van de eerste eigenaar, de aanduiding van de bond en een volgnummer.

De geadviseerde ringmaat voor de Wielewaalzanger is ? mm.

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze registratie is voor de Wielewaalzanger niet verplicht.

Aanschaf.

De aanschaf van de Wielewaalzanger als kooi- of volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf, zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt. Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Na aankoop van een vogel bij een fokker, op een vogelmarkt of op een vogelbeurs moet deze tenminste gedurende een periode van zes weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de Wielewaalzanger is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en geen onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het twijfelachtig of Wielewaalzangers enige kans van overleving hebben.

De aanwezigheid van predatoren zal de ontwikkeling tot een invasieve soort tegen gaan. Deze vogelsoort zal zich niet explosief in de natuur ontwikkelen noch schadelijk zijn voor de Nederlandse natuur en het Nederlands ecosysteem. Bij ontsnapping uit de volièere of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn en Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze houderijrichtlijn opgesteld.

Literatuur.

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren 2013-2

Josep del Hoyo, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*, uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 2011, deel 11, ISBN 849655306X

Links.

BirdLife International. 2012. *Hypergerus atriceps*. The IUCN Red List of Threatened Species 2012: e.T22713842A39471696. www.iucnredlist.org

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

Specifieke houderijrichtlijn Roodsnavelkitta

2021, versie 1.2

NBvV code F2. 17.021.002

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Passeriformes = zangvogels
Familie: Corvidae = kraaiachtigen
Geslacht: Urocissa

Soort: **Urocissa erythroryncha erythroryncha**

Soorten/ondersoorten:

Er zijn vier ondersoorten.
Urocissa e. occipitalis
Urocissa e. magnirostris
Urocissa e. alticola
Urocissa e. brevivexilla

Land van herkomst:

Bangladesh; Cambodia; China; India;
Lao People's Democratic Republic; Myanmar; Nepal; Thailand;
Viet Nam.

Oorspronkelijk biotoop:

Heuvelachtig of bergachtig gebied, groenblijvende bossen

Beschrijving vogel:

De Roodsnavelkitta is 65 - 68 cm. groot. Dit komt vooral door de lange staart.
Het verschil tussen de geslachten is met behulp van de kleur in de bevedering moeilijk vast te stellen.
Het verdient aanbeveling daartoe een endoscopisch of DNA onderzoek via de veren te laten uitvoeren.
De snavel is rood. De oogring is rood en onbevederd, de iris is oranje en de pupil zwart.
De kopkleur is zwart. Op de kruin loopt een breed wit veerveld dat doorloopt tot in de nek.
De nek is zwart. De rug, stuit en bovenstaartdekveren zijn grijs.
De keel is zwart. De bovenborst is zwart en in een ronde scheidingslijn afgetekend van de witte onderborst. De onderborst, flanken, buik en onderlichaam zijn wit.

De vleugeldekveren zijn grijs. De vleugelpennen zijn grijs. De staartpennen zijn erg lang, aan de bovenzijde grijs, aan de onderzijde wit / zwart geblokt. De pootkleur is rood met donkere nagels.

Status in relatie tot relevante wetgeving

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen)

onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;

- b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
- c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten
onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);
- d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie:
Verordening (EU) Nr. 2019/2117 van 29 november 2019.

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Least Concern ver 3.1, 2012 = niet bedreigd.

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de volière- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met volière- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de **Roodsnavelkitta** is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte volière- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volière- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen¹³ van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid.

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Roodsnavelkitta lang (14 jaar is mogelijk) in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij eksters bekend zijn.

¹³ Cie DE&W NBvV, *Monografie "Het communiceren met kooi- en volièrevogels"*. 2020, uitgave NBvV. Documentnummer 2020 DE&W 04.

Veel voorkomen ziekten bij zangvogels kunnen ingedeeld worden in onderstaande groepen:

Virale aandoeningen

Bacteriële en mycotische aandoeningen

Parasitaire aandoeningen

Metabole en erfelijke aandoeningen

Traumatische aandoeningen

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van voliëre- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor de Roodsnavelkitta.

Roodsnavelkitta's worden bij voorkeur ondergebracht in een voliëre of vlucht.

Houden en fokken is mogelijk in een vlucht van 3x1x2 met daaraan gekoppeld een droog, tocht en vorstvrij nachthok. Het is aan te bevelen een zodanige vlucht te hebben dan de man en de pop gescheiden kunnen worden.

In een ruimere voliëre kunnen Roodsnavelkitta's ook ondergebracht worden als daarin ook andere grote vogelsoorten zijn ondergebracht.

De vogel verdraagt temperaturen tot -20° zonder problemen. Temperaturen boven de 30° worden slecht verdragen. Daarom moet er in de voliëre schaduw aanwezig zijn door middel van beplanting en een afdak. Eigenlijk is het aan te bevelen ook een dichte achterwand in de voliëre aan te brengen.

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Voor de Roodsnavelkitta is aanvullend onderstaand van toepassing:

Roodsnavelkitta's zijn tamelijk agressieve vogels en kleinere vogels zullen zeker worden gedood en opgegeten. De vogel is aanhankelijk, sociaal en kan heel tam worden in de voliëre. De zang van de man kan erg luidruchtig zijn. Onderling zijn ze niet agressief.

Nerveus in de broedtijd. Als ze zich bijvoorbeeld bespied wanen tijdens het broeden kunnen ze hun eigen eieren soms vernielen.

Het fokken met de Roodsnavelkitta.

Roodsnavelkitta's zijn in het tweede jaar broedrijp.

Het meest succesvol is het fokken met vogels die drie jaar oud zijn. Daarnaast kan het beste per koppel in een afzonderlijke voliëre of vlucht worden gebroed.

Het broedseizoen begint vaak in de maand april.

De vogels maken op b.v. een bakje van 30 x 30 cm en 20 cm hoog een groot takkennest, zo hoog mogelijk in de voliëre. Van binnen wordt het nest bij voorkeur bekleed met plantenmateriaal..

Het aantal broedronden kan twee rondes zijn.

Per broedronde worden gemiddeld 3, in een uitzonderlijk geval 5 eieren gelegd.

De pop broedt zelf de eieren uit. De broedtijd bedraagt zo'n 17 dagen na het leggen van het 4^e ei..

Het uitkomstpercentage ligt gemiddeld op 70 – 80 %.

De ouders brengen zelf de jongen groot. Ze zijn na een week of zes na het uitkomen min of meer zelfstandig.

De jongen komen vlot dor de jeugdruï.

Tijdens de broedperiode en het opgroeien van de jongen moeten extra veel levende voedseldieren worden aangeboden. Vooral stukjes runderhart, eendagsmuizen en eendagsratten meelwormen en maden..

Inventarisatie fokverslagen.

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, april 1980, blz. 167 e.v.

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, okt. 1982, blz. 436 e.v.

Vogellexpresse 2008, no.3, blz. 97 e.v.

Fokverslag in archief COM Nederland

Fokverslag www.vogelspeciaalclub.nl

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er sinds 1982 succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt.

Voeding, drinken en badwater.

De Roodsnavelkitta is een alles eter.

Ze eten insecten, kleine dieren, fruit en zaden.

Het voedselaanbod moet bestaan uit kattevoer uit blik, eendags muizen, -ratten, -kuikens, ontvelde kippenpoten, meelwormen, gehakballetjes (gevuld met Gistocal) en maden.

Deze voedseldieren worden bevochtigd met multivitaminen, zonnebloemolie en bestrooid met Gistocal vermengd met Breedmax en Spirulina. Op deze wijze wordt de voedingswaarde van de voedseldieren verhoogd.

Ook universeelvoer, beokorrels zijn een goede aanvulling op het menu.

Drinkwater moet voldoende beschikbaar zijn in daarvoor bestemde drinkflesjes of drinkfonteinjes.

Water raakt snel vervuild. Dagelijks moet het drinkwater worden ververs en aangeboden in schone drinkflesjes.

Iedere dag krijgen de vogels vers badwater in kunststof badschalen.

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Roodsnavelkitta's die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.

De vogels kunnen drie jaar worden ingezonden en worden ondergebracht in een volière.

Identificatie en registratie.

Het beleid van de NBvV is er op gericht dat iedere vogel die bij haar leden in kooien, vluchten of volières worden gehouden tijdig voorzien wordt van een naadloos gesloten pootring. Deze ringen worden door de bond in eigen beheer vervaardigd. In de ring zijn

gegevens gegraveerd die verwijzen naar het geboortejaar, het kweeknummer van de eerste eigenaar, de aanduiding van de bond en een volgnummer.

De geadviseerde ringmaat voor de Roodsnavelkitta is 7 mm.

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze registratie is voor de Roodsnavelkitta niet verplicht.

Aanschaf.

De aanschaf van Roodsnavelkitta's als volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt.

Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Na aankoop van een vogel bij een fokker, moet deze tenminste gedurende een periode van vier weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de Roodsnavelkitta is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en geen onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het twijfelachtig of Roodsnavelkitta's enige kans van overleving hebben.

De aanwezigheid van predatoren en de afwezigheid van het juiste voer in de winterperiode zal de ontwikkeling tot een invasieve soort tegen gaan.

Deze vogelsoort zal zich niet explosief in de natuur ontwikkelen noch schadelijk zijn voor de Nederlandse natuur en het Nederlands ecosysteem. Bij ontsnapping uit de volière of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn en Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze houderijrichtlijn opgesteld.

Daarbij werd de praktijkervaring ingebracht door C. van Zuilekom, fokker van Roodsnavelkitta's.

Literatuur.

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren 2013-2

Josep del Hoyo, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World*,
uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 2005, deel 14, ISBN 978 8496553507

Links.

BirdLife International. 2012. *Urocissa erythrorhyncha*. The IUCN Red List of Threatened Species 2012: e.T22705802A38323564..<www.iucnredlist.org>.

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

www.vogelspeciaalclub.nl

www.speciaalclub.nl

Specifieke houderijvoorschrift Geelkoptroepiaal

2021, versie 1.2

NBvV code F2. 17.013.001

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Passeriformes = zangvogels
Familie: Icteridae = troepialen of buidelspreeuwen
Geslacht: Xanthocephalus

Soort: **Xanthocephalus xanthocephalus**

Soorten/ondersoorten:

Er zijn geen ondersoorten.

Land van herkomst:

West en Noord Europa

Oorspronkelijk biotoop:

Moerasgebieden

Beschrijving vogel:

De Geelkoptroepiaal heeft een grootte van 24 - 27 cm.

Er is kleurverschil tussen de man en de pop.

De man:

De snavel is spits en zwart. De oogring, iris en pupil zijn zwart. Ook de oogteugel is zwart.

De kopbevedering is goudgeel en loopt door tot halverwege de nek. De onderkant van de nek, rug en stuit zijn zwart.

De keel, hals en bovenbuik zijn goudgeel. De onderbuik, flanken, buik en onderlichaam zijn zwart.

De vleugeldeken zijn zwart. De kleine duimvleugel veertjes zijn wit. De vleugelpennen zijn zwart met op de buitenste vleugelpennen een wit veerveldje. De staartpennen zijn zwart. De pootkleur is zwart met zwarte nagels.

De pop:

De pop is fletser van kleur en heeft kleinere gele veervelden.

De kopbevedering is grijszwart. Alleen de wenkbrauwstreep en de wangstreek is oranjegeel.

De oorstreek is grijsachtig met een gele waas. De keel is wit met een zwarte baardtekening.

De hals is oranjegeel. De buik is zwart met een korte witte lengte bestreping. De buik en onderlichaam zijn grijs zwart. Op de vleugelranden ontbreken de witte vleugelspiegels.

Status in relatie tot relevante wetgeving.

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

- a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;

- b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
- c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten
onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);
- d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie:
Verordening (EU) Nr. 2019/2117 van 29 november 2019.

opmerkingen:

De Geelkoptroepiaal wordt gerekend tot de Europese vruchten en insectenetende vogels en heeft daarmee de status van "inheemse beschermde" vogelsoort.

Het houden van en fokken met de Geelkoptroepiaal is alleen toegestaan als voldaan wordt aan de bepalingen die zijn opgenomen in de regeling natuurbescherming. Deze regeling is een ministeriele regeling bij de Wet natuurbescherming

Deze regeling geeft aan dat het houden van en fokken met de Geelkoptroepiaal toegestaan is als de vogel voorzien is van een door de Minister afgegeven naadloos gesloten pootring. Daarnaast moet er een registratie hebben plaatsgevonden waarvan blijkt aan wie die ringen zijn afgegeven.

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Least Concern ver. 3.1, 2012 = niet bedreigd.

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de volière- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtname van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met volière- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de Geelkoptroepiaal

is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het normale gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte volière- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volière- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen¹⁴ van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de

¹⁴ Cie DE&W NBvV, *Monografie "Het communiceren met kooi- en volièrevogels"*. 2020, uitgave NBvV. Documentnummer 2020 DE&W 04.

emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid.

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Geelkoptroepiaal lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij zangvogels bekend zijn.

Veel voorkomen ziekten bij troepialen kunnen ingedeeld worden in onderstaande groepen:

Virale aandoeningen

Bacteriële en mycotische aandoeningen

Parasitaire aandoeningen

Metabole en erfelijke aandoeningen

Traumatische aandoeningen

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van volière- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor de Geelkoptroepiaal.

De Geelkoptroepiaal is een volièrevogel. De vogel moet dan ook bij voorkeur ondergebracht worden in een volière.

De afmetingen van de buitenvlucht kunnen zijn 2 x 1 x 2 meter, (lxbxh). De buitenvlucht moet gedeeltelijk overdekt zijn. De vogels worden bij voorkeur gehouden in vol begroeide vluchten of volières.

De beplanting kan uit vele soorten bomen, heesters en planten bestaan. Liefst soorten die veel insecten e.d. aantrekken. De vogels houden van een vochtige omgeving met brandnetels.

Geelkoptroepialen zijn sterke vogels, die in de winter in een overdekte buitenvolière gehouden kunnen worden.

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Voor de Geelkoptroepiaal is aanvullend onderstaand van toepassing:
Geelkoptroepialen kunnen met vogels van gelijke grootte gehouden worden.

Het fokken met de Geelkoptroepiaal.

Met deze vogelsoort kan in een buitenvlucht of volière worden gefokt.

Begin mei beginnen de vogels met de nestbouw. De start van het broedseizoen wordt mede bepaald door een verhoogde aanbod van insecten.

Zij vlechten een komvormig nest van lange grashalmen tussen rechtstaande takken in de beplanting.

Onder normale omstandigheden kan één broedronde gehouden worden.
Meestal worden 4-5 eitjes gelegd, Met tussenpozen van 1 dag worden de eitjes gelegd.
De broedduur is 12-13 dagen.
Het uitkomstpercentage is vrij hoog, zo'n 90%.
De ouders brengen zelf de jongen groot.
In de periode naar de jeugdruï is er geen opvallend sterftcijfer.

Inventarisatie fokverslagen.

Fokverslag in het archief van COM Nederland

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt.

Voeding, drinken en badwater.

Geelkoptroepialen zijn vruchten- en insecteneters.

Als basisvoer geven we een prima (ijzerarm)universeelvoer of eivoer en insectenpaté met een weinig witte meelwormen, wasmotlarven, buffalo's, vliegen, spinnen, sprinkhanen en eivoer. Dit moet dagelijks vers verstrekt worden. Daarnaast kunnen ook bessen en ander fruit worden aangeboden.

Tijdens de opfok moet het menu uit ruim voldoende porties levend voer bestaan.

Nu ook weer zo weinig mogelijk meelwormen.

Deze stimuleren de broeddrijf van de vogels en daardoor worden vaak de nesten met jongen verlaten en beginnen ze weer aan een nieuw legsel.

Bij de opfok van de jongen kunnen ook de nimfen van de meelworm gebruikt worden, de vogels zijn daar dol op. Voedseldieren (meelwormen) worden op een speciaal voedingssubstraat gezet 24 uur voordat zij aan de vogels gevoerd worden.

Grit, kalk en maagkiesel zijn standaard nodig voor de bevordering van de spijsvertering en de opbouw van calcium.

Om het aandeel eiwitten op te krikken wordt AVES opfok gegeven. Daarnaast vitamine D3 en aanvullende vitaminen en mineralen.

De vogels krijgen naast vers drinkwater ook schoon badwater. Dit wordt in volières verstrekt in open schalen of stromend water in de biotoop volière.

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Geelkoptroepialen die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.

Identificatie en registratie .

Geelkoptroepialen moeten als beschermde inheemse vogels voorzien zijn van een naadloos gesloten pootring van 4,3 mm waarop vermeld staat: de bond die de ring heeft afgegeven, het jaar waarin deze is afgegeven, de code NL, de ringdiameter, het kweeknummer van de fokker en het volgnummer. Daarnaast is een dergelijke ring voorzien van een breukzone.

Bij beschadiging van de ring door b.v. oprekken, zal de ring breken en onbruikbaar worden. Belangrijk is dat de juiste ringmaat is gebruikt..

Deze ringen moeten afzonderlijk worden besteld bij de NBvV

Er dient een administratie bijgehouden te worden waaruit blijkt aan wie een dergelijke ring is afgegeven.

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze registratie is voor de Geelkoptroepiaal niet verplicht.

Aanschaf.

De aanschaf van Geelkoptroepialen als volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt.

Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Na aankoop van een vogel bij een fokker moet deze tenminste gedurende een periode van vier weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de Geelkoptroepiaal is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en geen onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het mogelijk dat de Geelkoptroepiaal een kans van overleving heeft.

Bij ontsnapping uit de volière of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn en Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze houderijrichtlijn opgesteld.

Daarbij werd de praktijkervaring ingebracht door F.J. van Dokkum, fokker van Geelkoptroepialen.

Literatuur.

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren 2013-2

Herman Kremers, *Beschermd of niet...uw vogels en de wet*, uitgeverij Ornis, 2006, ISBN 9789073217119

Josep del Hoyo, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*,
uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 2010, deel 15, ISBN 9788496553682.

Links.

BirdLife International. 2012. *Xanthocephalus xanthocephalus*. The IUCN Red List of Threatened Species 2012: e.T22724169A39918084.<www.iucnredlist.org>.

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

Specifieke houderijrichtlijn Irene buulbuul

2021, versie 1.2

NBvV code F2 17.016.003

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Passeriformes = zangvogels
Familie: Irenidae = blauwruggen
Geslacht: Irena

Soort: **Irena puella puella**

Soorten/ondersoorten:

Tot deze soort worden de volgende ondersoorten gerekend:

Irena p. andamanica
Irena p. crinigera
Irena p. malayensis
Irena p. tweeddalii

Land van herkomst:

Bangladesh; Bhutan; Brunei Darussalam; Cambodia; China; India; Indonesia; Lao People's Democratic Republic; Malaysia; Myanmar; Nepal; Philippines; Singapore; Sri Lanka; Thailand; Viet Nam.

Oorspronkelijk biotoop:

Vochtige heuvelachtige bossen.

Beschrijving vogel:

De Irene buulbuul is een vogel van ca. 27 cm.

De vogel heeft als synoniem: Indische blauwrug

Tussen man en pop zijn kleurverschillen aanwezig.

De man:

De snavel is zwart, iets gebogen. De oogring is zwart, de iris helder rood met een zwarte pupil.

De kopbevedering is zwart en loopt door tot in de nek. De rug en stuit zijn helderblauw, ook de bovenstaartdekveren zijn helder blauw.

De keel, hals, borst, flanken, buik en onderlichaam zijn zwart.

De vleugeldeken zijn helder blauw. De grote vleugelpennen zijn helder blauw. De kleine vleugelpennen zijn zwart. De middelste staartpennen zijn helder blauw, de buitenste zijn zwart.

De pootkleur is zwart met zwarte nagels.

De pop:

De kopbevedering is blauw, de rug en stuit zijn blauw. De keel, hals, borst, flanken, buik en onderlichaam zijn blauw met een donkere omzoming van de veertjes.

De vleugeldeken zijn blauw. De vleugelpennen zijn zwart. De staartpennen zijn helder blauw met zwarte uiteinden. De pootkleur is zwart met zwarte nagels.

Status in relatie tot relevante wetgeving

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

- a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;
- b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
- c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);
- d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 2019/2117 van 29 november 2019.

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Least Concern ver 3.1, 2012, = niet bedreigd.

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de volière- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met volière- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de **Irene buulbuul**

is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte volière- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volière- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen¹⁵ van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

¹⁵ Cie DE&W NBvV, *Monografie "Het communiceren met kooi- en volièrevogels"*. 2020, uitgave NBvV. Documentnummer 2020 DE&W 04.

Gezondheid.

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Irene buulbuul lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij zangvogels bekend zijn.

Veel voorkomen ziekten bij zangvogels kunnen ingedeeld worden in onderstaande groepen:

Virale aandoeningen

Bacteriële en mycotische aandoeningen

Parasitaire aandoeningen

Metabole en erfelijke aandoeningen

Traumatische aandoeningen

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van volière- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor de Irene buulbuul.

Irene buulbuuls kunnen ondergebracht worden in beplante buitenvolières, Vogels die in een buitenvolière zijn ondergebracht moeten bij vorst naar binnen worden gebracht.

Vogels zijn gevoelig voor mist/vocht. In de herfst met nachten met kans op nevel, mist, koude en regen worden de vogels binnen gehouden.

Irene buulbuuls hebben daglicht nodig. Alleen dan krijgen ze voldoende tijd voor voedselopname en de opbouw van een algemene conditie.

Uitgangspunt is dat de vogels tenminste 15 uren daglicht krijgen. Tijdens de rustperiode is een minimum van 11 uur voldoende.

Licht is belangrijk, daarom moeten binnenvolieren voorzien worden van kunstmatige verlichting door middel van verlichtingsarmaturen. De voorkeur gaat uit naar het gebruik van lichtbronnen die ook een hoeveelheid UV straling uitzenden. Een normale TL buis voldoet daaraan.

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Voor de Irene buulbuuls is aanvullend onderstaand van toepassing:

Irene buulbuuls zijn sociale vogeltjes die in een ruime volière goed samengehouden kunnen worden met andere tropische vogels. In het broedseizoen willen de mannen nog wel eens hun territorium verdedigen. Dit kan worden onderdrukt door te stoppen met het voeren van meelwormen.

Daarnaast zijn het prachtige vogels om mee te fokken en die ook heel aanhankelijk worden t.a.v. de verzorger.

Het fokken met de Irene buulbuul.

Irene buulbuuls zijn in het tweede jaar broedrijp.

Het broedseizoen begint in het voorjaar zo tussen april en mei.

Ze maken zelf een nest in een tropen nestkast, gesloten nestkast of in een beplante volière tussen de beplanting. Het nest heeft afmetingen van ca. 25 x 25 cm en is slordig afgewerkt.

Als nestmateriaal wordt kokosvezel gebruikt.

Per broedseizoen worden niet meer dan twee broedrondes mogelijk gemaakt. Afhankelijk van de omstandigheden kan een derde broedronde ingelast worden.

In iedere broedronde worden 2 eitjes gelegd.

De vogels broeden zelf de eitjes uit.

De broedtijd bedraagt zo'n 13 - 14 dagen.

Het gemiddelde uitkomstpercentage is hoog, 90 – 100%.

De ouders brengen zelf hun jongen groot. Tijdens het broedseizoen moeten aan de vogels insecten worden gegeven in de vorm van buffalo wormen en meelwormen. De meelwormen moeten gedruppeld worden met vitamine A en bepoederd met insectenpoeder.

In de periode tot aan de jeugdruï is er geen opvallend sterftcijfer.

De jongen komen goed door de jeugdruï.

Inventarisatie fokverslagen.

Maandbald Onze Vogels, uitg. NBvV, mei 2004, blz, 147 e.v.

Vogelxpress 2007, no.4, blz. 144 e.v.

Vogelxpress 2009, no.4, blz. 144 e.v.

Fokverslag in archief COM Nederland

Fokverslag www.vogelspeciaalclub.nl

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt.

Voeding, drinken en badwater.

Irene buulbuuls zijn vruchteneters en daarnaast insecteneters.

Als basisvoer volstaat een prima universeelvoer en insectenpaté met een weinig witte meelwormen, wasmotlarven, buffalo's, vliegen, spinnen, sprinkhanen en eivoer. Dit moet dagelijks vers verstrekt worden. Daarbij kunnen ook bessen en ander rijp fruit zoals appel, peer en kiwi worden aangeboden.

Het voedsel moet in meerdere bakken, op verschillende plaatsen en hoogten in de volière aangeboden worden.

Tijdens de opfok van de jongen moet het menu uit ruim voldoende porties levend voer bestaan.

Nu ook weer zo weinig mogelijk meelwormen.

Deze stimuleren de broeddrijf van de vogels en daardoor worden vaak de nesten met jongen verlaten en beginnen ze weer aan een nieuw legsel.

Bij de opfok van de jongen kunnen ook de nimfen van de meelworm gebruikt worden, de vogels zijn daar dol op.

Grit, kalk en maagkiesel zijn standaard nodig voor de bevordering van de spijsvertering en de opbouw van calcium. Door de meelwormen te bestuiven met insectenvoer worden de benodigde voedings-supplementen toegediend.

Dagelijks dient schoon drinkwater in drinkfonteintjes of drinkflesjes te worden aangeboden waarbij deze fonteintjes of flesjes ook dagelijks schoongemaakt worden.

Dagelijks hebben vogels schoon badwater nodig voor het onderhoud van de bevedering. Badwater moet slechts een beperkte tijd per dag worden verstrekt om vervuiling tegen te gaan. In volières en vluchten moet een voorziening worden getroffen dat vervuiling van de bodembedekking tegen gaat. En laag kranten kan hiervoor wel gebruikt worden. In kooien kan badwater verstrekt worden door middel van kunststof badjes die tijdelijk voor de kooi worden gehangen. In volières kan badwater worden vertrekt in open schalen.

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Irene buulbuuls die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.

Ze kunnen gedurende drie jaar ingezonden worden als Eigen Kweek en worden ondergebracht in een kleine kistkooi.

Identificatie en registratie.

Het beleid van de NBvV is er op gericht dat iedere vogel die bij haar leden in kooien, vluchten of volières worden gehouden tijdig voorzien wordt van een naadloos gesloten pootring. Deze ringen worden door de bond in eigen beheer vervaardigd. In de ring zijn gegevens gegraveerd die verwijzen naar het geboortjaar, het kweeknummer van de eerste eigenaar, de aanduiding van de bond en een volgnummer.

De geadviseerde ringmaat voor de Irene buulbuul is 4,0 mm.

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze registratie is voor de Irene buulbuul niet verplicht.

Aanschaf.

De aanschaf van Irene buulbuuls als volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf, zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt.

Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Na aankoop van een vogel bij een fokker, moet deze tenminste gedurende een periode van vier weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de Irene buulbuul is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en geen onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het twijfelachtig of Irene buulbuuls enige kans van overleving hebben.

De aanwezigheid van predatoren zal de ontwikkeling tot een invasieve soort tegen gaan.

Deze vogelsoort zal zich niet explosief in de natuur ontwikkelen noch schadelijk zijn voor de Nederlandse natuur en het Nederlands ecosysteem. Bij ontsnapping uit de volière of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn en Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze houderijrichtlijn opgesteld.

Daarbij werd de praktijkervaring ingebracht door V. Spaan, fokker van Irene buulbuuls.

Literatuur.

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren 2013-2

Josep del Hoyo, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*,

uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 1997, deel 10, ISBN 8487334725

Links.

BirdLife International. 2012. *Irena puella*. The IUCN Red List of Threatened Species 2012: e.T22704933A39654140. <www.iucnredlist.org>.

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

Bijlage A:

Huisvestingsmatrix voor vogels uit cluster 4a
Insecten- en vruchtenetende uitheemse kooi- en volière vogels.

Grootte van de vogel	Jaarcyclus	Huisvesting systeem	Aantal vogels
	Rustperiode	Buitenvolière met nachthok Buitenvlucht met nachthok Binnen volière Binnen vlucht Inclusief broedblokken die ook gebruikt worden als slaapnesten Vluchtkooi 100 x 100 x 80 cm.	
	Vorbereiding broedseizoen	Het aanbrengen van nestkastjes of broedblokken in de volière, vlucht of nachthok.	
	Broedseizoen	Nestgelegenheid in vluchten, volières en aangebouwde nachthokken.	1 koppel
	Rustperiode Incl. ruiperiode	In volière, vlucht of vluchtkooi	
	Vorbereiding deelname aan evenementen	Kooi 100 x 100 x 80 cm.	
	Deelname aan tijdelijke evenementen	Voorgeschreven Tentoonstellingsvolière	1
	Rustperiode	Zie start matrix	

Insecten- en vruchtenetende uitheemse vogels worden gehouden in volières en vluchten met, bij voorkeur, een aangebouwd nachthok.

Ter voorbereiding op de deelname aan een tijdelijke tentoonstelling worden de vogels ondergebracht in grote kooien.